

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Égész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz kordva:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Aidélre postán szállítva:

Égész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 16.

Horvátok veszedelme.

(G.) A Dráván túl nagy események vannak készülöben. Héderváry bán a magyar liberálizmusnak főügynöke a tegnapi tartománygyűlésen interkonfesszionális törvényjavaslatokkal látta jónak fenyegetőzni. Ez pedig annyit jelent, hogy a magyar egyházpolitika áldásait megfogják izleltetni a horvátokkal is.

A bán csak az időpontot nem tudja, sőt azt hisszük, sokáig nem is lesz abban a helyzetben, hogy tudhassa. Azt mondja, hogy az egyházpolitikai törvényjavaslatok tárgyalásához megfelelő »nyugalom« szükséges, következésképpen ő addig ilyesféle törvényjavaslatokat a zágrábi parlament elé nem viszen, míg annak nyugodt le-tárgyalása biztosítva nem lesz.

Mit jelent ez?

A liberálizmus szótárában ez annyit jelent, hogy várni kell addig, míg a katolikus horvát nemzetnek eléggé elalszik a lelkiismerete és az egyház iránt való kipróbált ragaszkodása.

Ekkor aztán nyugalmasan ki lehet az egyházat sajátítani, jogait illuzóriussá tenni. Hiszen régen tudták azt már, még az Üdvözítő földön jártanak idejében, hogy aki alszik, annak kárt lehet tenni mindig, nagyot és érzékenyét. Hogy így volt, tisztán mutatja a példabeszéd az ellenséges emberről, aki éjjel, mikor a vetők alusznak, konkolyt vet szomszédja tiszta búzája közé.

Minálunk Magyarországon is így volt. Mikor a katolikus egyháziak közé sikerült a szétvonás szellemét bevinni, mikor a katolikus világiak vallási érzelme jóformán el volt altatva, akkor jött a Csáky-rendelet és a többi csapás utána.

A horvát katolikusoknak tehát szép és nemes most a feladatuk.

Tanuljanak a testvér magyar nemzet szomorú esetéből. És ha még hiányzik valami — és elég sok hiányzik — a katolikus horvátok felébresztéséből, ne késsenek. Szervezkedjenek s tartsanak össze mint egy ember az egyház ősi, el-évülhetlen jogainak védelmezésében, és hassanak minden erejükkel oda, hogy a mi »új rend«-ünkhöz hasonló szerencsétlen alkotások beláthatatlan időben ne legyenek a zágrábi parlamentben tárgyalhatók. Ha már mi nálunk meg van a baj, ne érje az őket is. Hátha sikerülni fog még mi nálunk is visszavívni a haza keresztény jellegét. Így inkább reményelhetjük. De ha ők is elesnek, nehéz lesz előről kezdeni az egész dolgot!

Szándékosan írjuk, hogy csak a katolikus horvátokról van szó e küzdelemben, mert a horvátországi görög keleti szerbek nem lesznek különbek, mint itthoni faj-rokonaik. A protestánsok és a görög keletiek, feledve a kereszténységnek közös nagy érdekeit, nem harcolnak minálunk a revízió mellett, holott nagyon is tisztában vannak az »új rend« áldásaival. Aki a statisztikából sem akar tanulni, azt hasztalan tanítani. Ez a statisztika pedig a maga kérlelhetlen számadataival a honfenntartó keresztény elemek rom-

lását bizonyítja. Ezt is jól teszik a horvát katolikusok, ha elolvassák.

És ha sikerült majd az alvó vallási érzék felébresztése, ne tegyenek úgy mint mi tettünk.

Ne oszoljanak szét pártokra, mint mi szoktunk. Minálunk van kormány-párti katholicizmus, ez nagyon jámbor, nem fél tőle senki, van Ugron-féle, ez haragszik, veszekedik, de egyebet nem csinál. Van aztán néppárti katholicizmus, de ezt ama másik kettő alig hagyja lélegzeni. És még van egy katholicizmus, amelyet azok vallanak, akik még mindig — alusznak.

Ettől a szétvonástól jó lesz óvakodniok a horvát atyafiaknak s ha sikerülni fog a liberálizmust a Drávánál feltartóztatniok, csak annak fogják köszönni, ha éberek és összetarók lesznek.

Mi reánk pedig a horvát bán beszéde abban a tekintetben legyen tanuságos, hogy soha ne bizzunk a liberálizmus ígéreteiben. Mikor a legjobb arcot mutatja, mikor az egyházpolitikai törvényekkel, mint lezárt könyvvel hivalkodik, akkor csak a katolikus közérzet el-altatására spekulál, hogy a jogfosztás terén tovább szöhesse terveit. A katolikusok a magok jogaira eleget sohasem vigyázhatnak.

Külföld.

Ausztriában a helyzet tegnap csak olyan vigasztalan volt, mint azelőtt. Az obstrukció kitért és a bizottságokban is dul. A kiegyezési bizottság egyetlen paragrafuson esti tiz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az ékszer.

Irta: Stella.

Már születésüknél egymásnak szánták őket, a két gyermek úgy hozzá szokott e gondolathoz, hogy midőn az ifjú nagykorúságát elérte s mint czégtárs lépett be atyjá nagy, kiterjedt divatáru üzletébe, mindketten természetesnek találták az ezt követő nyilvános eljegyzést. Senkit se lepett meg Réti Blanka és Lukács Sándor eljegyzési híre, nem is képzelték azt másképen. Az egész város ismerte őket s tudta, hogy az anyák ily módon akarták közmondásossá vált barátságukat az egész életre kiterjeszteni, rokon kötelék által szorosabbra fűzni.

Az ifjak egymás iránti viszonya nem is változott az új körülmény beálltával, Blanka és Sándor ép oly fesztelenül bizalmasan érintkeztek egymással most, mint addig. A különbség mindössze abban nyilatkozott, hogy az utcán karöltve jártak. A mint egy alkalommal együtt rokonuktól hazafelé tartanak, csinos fiatal leány siet utánuk, utól érve őket Blanka vállára teszi kezét s örömmel kiáltja:

— Csakhogy megnyertem a fogadást.

Az ifjú pár meglepetve tekintett hátra s a két intézetbeli barátó három évi találkozás után szívélyesen üdvözölte egymást. A viszont látás feletti örömben egészen megfellekedtek a vőlegényről, ki végre is megunva a mellőzést, megszólalt.

— De kérem Blanka mutasson be barát-nőjének.

— Igaz biz' a erről egészen megfellekedtem — mondta nevetve — hanem menjünk is, hisz meg akadályozzuk a közlekedést. Merre mégy Rózsika? majd elkísérünk.

Megindultak, Blanka az ujon érkezettel előre ment, Réti szomorúan ballagott utánuk, végre megunta a dicsőséget s egyszer az idegen leány mellé került.

— Bocsánat Nagysád — mondá mosolyogva — de magamnak kell azt tennem, amit kis menyasszonyom elmulasztott, vétek ezzel ugyan az illem ellen, de . . .

— Oh én már rég ismerem ön — szakítá félbe a lány — Blanka megbízalmasabb barát-nőm volt az intézetben, nem titkoltunk el egymás előtt semmit, természetes az önök viszonyáról is tudtam. Hanem fogadja szerencsè kívánatomat, egyben köszönetemet, ön segítette megnyernem a fogadást . . .

— Miféle fogadást ha szabad kérdeznem?

— Rózsika remélem hallgatni fogsz?

— szólt meg szorongva Blanka.

— De az ügyet sem vetett reá. — Mikor az intézettől megváltunk megfogadtuk hogy a melyik előbb férjhez megy, kap a másiktól 6 pár babaruhát.

— Babaruhát? — kérdé megütközve a vőlegény.

A menyasszony arca kétségbeesett kifejezést öltött.

— Igen — felelt könnyedén Rózsika —

mert úgy Blanka, mint én megtartottuk nagy viaszbabánkat s elhatároztuk, azt magunkkal vinni új életükbe is. Ő megy előbb férjhez, tehát nekem kell az ő babáját kelengyével ellátnom.

— Csodálatosak ezek a lányok — mondta nevetve Réti, mi nem jut eszükbe. Még ilyet! No holnap házkutatást tartok, mert azt a babát látnom kell.

— Isten ments — felelt a két leány egyszerre.

— De bizony, jogom csak van hozzá!

— Ne beszéljünk most jogokról — vitte fel a szót ismét Blanka — a fogadás legérdekesebb része még hátra van.

— Az Istenért hallgass — kérelte most a barátó.

A menyasszony folytatta. Rózsika fogadásunk értelmében magának egy csókot tartozik adni.

— Igen azon esetben, ha találkoznak — veti ellen a lányka.

— No és nem úgy történt? — szólt nevetve a vőlegény.

— Ez nem számít, hisz' az utcán vagyunk, de már baba is érkeztem — mondta és pirulva nyujtá kezét Rétiének.

— Remélem meglátogatasz mielőbb, szeretném ha mennél gyakrabban lehetnénk együtt.

— Akkor én is megkapom a kikötött csókot.

Sándor ez estén feltűnően szórakozott volt s menyasszonya többször tett tréfás megjegyzést e szórakozottság okára. Réti eleinte maga is

óraig rágódott el és akkor is külön pillanatnyi kompromisszum alapján lehetett csak a vitát berekeszteni. El is határozták még tegnap, hogy ezentul a bizottsági ülések éjfélig fognak tartani.

Németországban a flottajavaslat foglalja le az egész érdeklődést. Daczára annak, hogy ma is erős az ellenzék, berlini beavatott politikuskok azt állítják, hogy végül a javaslatot mégis csak elfogják fogadni, mert a centrum és a kormány közt megállapodás jött létre. A vita további tartamát már csak néhány napra becsülik.

Franciaországban a német flottajavaslat természetesen nem marad visszhang nélkül. A képviselőházban tegnap osztották szét a *Lokroy* volt tengerészeti miniszter által indítványozott törvényjavaslatot, mely ötszázmillió frankot kér tengerészeti célokra. Ez összegnek felét a hajóhad szaporítására, felét a tengerészeti védelmi helyek céljaira fordítják.

Olaszországban az országos rablóbandák megfenyítésével és kiirtásával foglalkoznak. A kamara tegnap *De Martino* képviselő indítványára a kormány hozzájárulásával elhatározta, hogy a *maffia* és a *czamorra* elnyomására vizsgálatot indít Nápolyban és Palermóban. Igaz, hogy már sokszor folytattak vizsgálatot, de nem végeztek soha semmit, mert a vizsgáló bírák maguk is félnek a titkos társulattól; de azt mondják, hogy a kormány most komolyan akar eljárni és a vizsgálóbírákat úgy körül fogja bástyázni, hogy ne lehessen hozzájuk férni.

Az *angolok* elbizakodottságukból mindinkább ébrednek és belátják, hogy most már nem arról van szó, hogy katonai presztizsük, hanem inkább, hogy afrikai birodalmuk is veszélyeztetve van. A nagy veszéllyel szemben elszántan és nagystilű erőfeszítéssel lépnek fel, mozgósítják összes haderejüket. Ez annyit jelent, hogy — az Indiában állomásozó csapatokat tekintetbe sem véve — Angolország három hadtesttel, összesen 75 zászlóaljjal, 60 lovas-századdal és 64 üteggel, együttvéve 128.000 emberrel akar a délafrikai harcztéren föllépni.

A pusztá szám a modern háboruban ép-

pen nem dönt. És úgy eshetik, hogy az angoloknak lesz még alkalmuk rá, hogy erről a katonai igazságról gyakorlati meggyőződést szerezzenek — kivált, ha a »nagy szám« nem bíz a vezérletben. S hogy ez a bizalmatlanság tényleg meg van már, — a mi nem is csoda — mutatja az, hogy hangoztatni kezdik a hadseregnek a vezetők iránt való föltétlen bizalmának szükségességét.

ORSZÁGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, decz. 16.

A főrendiház ma déli 12 órakor ülést tartott. A mentelmi bizottság javaslatára elhatározták, hogy *Eszterházy* Károly gróf mentelmi jogát nem függesztik föl. *Baich* Milán bárót fölvetették a főrendek névsorába s neki királyi meghívót eszközölnek ki.

Ezután vita nélkül elfogadták a *horvát provizóriumot*, a bírakuak és ügyészeknek az igazságügyminiszteriumban való alkalmazását, a *hazai ipar* állami támogatásáról szóló törvényjavaslatokat és a képviselőházban elfogadott *vicinális* javaslatokat.

Ezzel az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 16.

Tallán Béla elnök az ülést 10 órakor megnyitja.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének felolvasása után szót kér *Rátkay* László, a házszabályok 147. szakasza alapján.

Elnök: A Ház az engedelmet megadja.

Az ülések meghosszabbítása.

Rátkay László: Tisztelt Ház! A mostani házszabálygyakorlat szerint üléseink délelőtt 10 órától délután két óráig tartanak. Két óra után a tanácskozási idő letelt. Így két óra után semmiféle indítványt nem nyújtható. Ebből kiindulva, konstatalnom kell, hogy a jegyzőkönyv szerint a tisztelt miniszterelnök ur által beadott indítvány két óra 10 perczkor, illetve két óra után, illetve a tanácskozási idő letelte után lett beadva.

Ha talán tévednék, mert a jegyzőkönyvből azt a tényt, hogy a tisztelt miniszterelnök ur indítványát korábban nyújtotta-e be, nem tudom konstatálni, akkor a hibát abban találok, hogy a házszabályok szerint a Ház elnöke köteles lett volna az indítványt azonnal bejelenteni.

Ezt azért emelem ki, mert ez szó szerint magyarázandó és mert ha szabályaink azt akarták volna, hogy az elnök az ülés elején vagy a végén tegyen jelentést, azon szavakat használták volna, hogy az elnök ily indítvány beadásáról köteles az ülés folyamán jelentést tenni.

A miniszterelnök ur indítványát a házszabályok 154. §-a alapján nyújtja be.

Indokolást nem csatol hozzá. Azonban daczára hogy a miniszterelnök a javaslatához több időt akar adni a tárgyalásokra, mégis ez az indítvány nem egyéb, mint a szólásszabadság megszorítása.

A miniszterelnök kéri az ülések meghosszabbítását.

Pedig az illető szakasz szerint a meghosszabbítás csak egyedül álló törvényjavaslatoknál vagy a költségvetés tárgyalásánál lehetséges.

Már most kérdem, törvényjavaslatot tárgyalunk-e? Azt hiszem, nem kell bővebben indokolni, hogy nem. Nem terjeszkedem ki arra, hogy alkotmányjogi és czélszerűségi szempontból egyáltalán nincs megokolva a miniszterelnök ur indítványa. Hiszen mért akarja ő, hogy a magyar országgyűlés megszavazza a kvótát, a mikor odaát egyáltalán nincs kilátás arra, hogy tárgyalják. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon). Kötött kézzel álljon Magyarország a 10 évre megszavazott kvótával, mikor egyáltalán semmi biztosíték nincs arra nézve, hogy az odaát meg lesz szavazva? (Helyeslés a szélsőbalon.) Sőt biztosíték sincs arra, hogy a kvóta ellenértéke, az átutalási törvény meg lesz szavazva?

Kubik Béla: Ha ők nem tárgyalják, mi sem tárgyaljuk addig. (Zaj.)

Rátkay László: Ha nem a miniszterelnök ur ülne abban a székben, kinek jelszava: *törvény, jog és igazság*, akkor bővebben indokolnám külön véleményemet arra vonatkozólag, hogy a miniszterelnök urnak beadott indítványát nem is tárgyalhatjuk. De mert a tisztelt miniszterelnök ur ül abban a székben, aki kimondotta, hogy a törvényt, jogot és igazságot akarja s azt hiszem, hogy a házszabályokra vonatkozólag is akarja, én azért minden bővebb indokolástól tartózkodom. Felszólalásomat nem az irányozza, mintha mi félénk a szólásjog korlátozásától: méltóztassanak megnyugodni, mi mélyebben fogunk szántani. (Igaz,

nevetett, de később bosszankodott e miatt, mutatni persze nem akarta, azért aztán sokkal korábban távozott, mint szokta. Nem ment haza most úgy sem tudott volna aludni, sokáig bolyongott, míg végre egy vendéglőbe tért be. Jóska cigány elemében volt, a leggyönyörűbb hallgatókat húzta, és olyan szivhez szólóan, annyi érzéssel! Leült egy üres asztal mellé s merengve hallgatta a hegedű szivhez szóló bús hangjait, mintha az ő lelkéből fakadtak volna azok.

Azonban nem sokáig élvezte ezt háborítottanul a mellé telepedő Südi Józsi, meg Lukács Géza megzavarták.

— És eleresztett a menyasszonyod? — kérdék tőle mosolyogva — vagy talán összekocczantatok?

Sándor másra igyekezett terelni a figyelmet, nem akart szóváltásba keveredni velök, izgató türelmetlensége ma sem tréfát, sem ingerkedést nem tűrt, de csakhamar belátta, hogy hiába minden, Südi nem tágitott, egyik csipős megjegyzés a másikat követte.

— Hagyd el szegényt — kiáltotta Lukács — a szabadságán busul, a mit ma-holnap elveszít az igát siratja előre, amit majd hordani kell.

Réti kényelmetlenül érezte magát s a barátokat csak hamar magukra hagyta. Mit tehetett egyebet hazament, lefeküdt, de nem tudott elaludni, maga sem tudta mi baja, elégedetlen volt önmagával és mindenkivel.

Hangulata másnap azonban ismét a régi volt, az üzleti elfoglaltság feledtette vele a

tegnap történeteket, munkájába annyira elmerült, hogy rendes 5 órai látogatását is elmulasztotta menyasszonyánál megtenni. Ezért aztán fél hatkor levelet hozott a szobaleány. Kiváncsian bontotta fel, csak e pár szóból állott:

»Rózsika itt van és fizetni akar. Jöjjön azonnal.«

A válasz ez egyetlen szót tartalmazta:

»Megyek«

De ő hamarabb érkezett meg, a vasparipa csak úgy repült vele.

A két lány kitörő örömmel fogadta.

— Csakhogy itt van — szölt Blanka — igazán hálásak vagyunk magának, már féltünk, hogy nem jön s akkor szép tervünk, aminek már előre úgy örültünk, dugába dől.

— S ez csak az én csekélységem jelenlétében teljesülhet, igen megtisztelő . . .

— Persze — szakítá félbe a leány — egy séta kocsiást terveztünk a kis erdőbe, még pedig az új lovakkal és mama a maga kísérete nélkül nem akar engedni bennünket, azt mondja, hogy ilyen két szeles leányt nem bizhat a kocsisra, egy komolyabbnak, okosabbnak is kell velünk lennie.

— Szép, hogy rám gondoltak, de vajjon nem csalatkoztak-e bennem?

— Nem jön? — kérdé a két lány egyszerre és ijedten.

Sándor csak kis idő múlva felelt.

— Egy feltétel alatt.

— Megadjuk bármi legyen is az — kiáltá Blanka.

— Hogyan ígérhetsz valamit az én nevemben, — hangzott a Rózsika ajkairól, ki mélyen elpirult a férfi égő tekintete alatt.

— Mert Sándor nem állíthat olyan feltételt a mit meg ne adhatnánk.

— Igaza van — mondta meghajtva magát — én csak olyat kérek, a mihez jogot formálhatok.

— Hát halljuk!

— Azt a csókot szeretném megkapni.

— Igaz, igaz, no Rózsika fizess! Es addig befogatok.

— Egyedül maradtak, az ifju közeledett a leányhoz, hogy az adóságot behajtsa, egész lényegét sajátságos édes érzés töltötte be: de nem úgy a leány, ennek szemében annyi rémület volt kifejezve, hogy Réti önkénytelenül meghátrált.

— Fél tőlem? — kérdé.

— Igen — volt a leány alig hallható válasza.

— Mindjárt indulunk — szölt a belépő Blanka — készülnetek.

Csak most vette észre azok különös arcz-kifejezését és hangos hahotára fakadt.

— Oh ügyetlenek — mondá — ugy állnak egymás előtt mint, mint . . . no de nem mondom, egy-kettő, fizetni Rózsika, mert megünn. Még az intézetbe mondtad, milyen nagyszerű lehet egy szép fekete bajuszu férfitől csókot kapni Sándorral e tekintetben a gondviselés nem bánt szűkkebltlen.

Azok úgy álltak egymással szemben, mint két elítelt.

ugy van a szélsőbaloldalon.) Házsabályok nemcsak a tanácskozási rendet védik, hanem a kisebbségnek szólásszabadságát és jogait is.

Kéri az indítvány visszavonását.

Elnök Rátkay ur beszédére megjegyzem, hogy a miniszterelnök ur indítványát tegnap 2 óra előtt benyújtotta.

Széll Kálmán: Azokból, a miket a t. elnök ur konstatálni méltóztatott, a képviselőház látja, hogy én a házsabályokhoz tartottam magamat. Nem adtam be az indítványt az ülés elején azért, mert az ülés végéig még fontolóra akartam venni, hogy erre az indítványra szükség van-e, vagy nincs.

En a házsabályok szerint jártam el, mert a házsabály sehol sem mondja, hogy az indítványt motiválni kell.

A szólásszabadság megszorításáról semmi körülmények között sem lehet beszélni.

Hiszen mi igen sok ülés tartunk, de talán Európában nincs parlament, melynek ülései olyan rövid tartamúak lennének, mint mieink és nem volt arra precedens évek hosszú során keresztül, alig mult az szesszió, hogy hosszabb tárgyalások alkalmával a Ház az ülések tartamának idejét hosszabb időre, mint a szokásos négy óra, ne tette volna.

Nem áll az, a mit a képviselő ur mondott, hogy a házsabályok csak törvényjavaslat tárgyalásáról szólnak, már pedig ez nem törvényjavaslat.

En ellenkező véleményen vagyok, mert a kvótabizottságok megállapodásai törvényjavaslat alakjában fekszik a t. Ház előtt.

Szójáték kedvéért nem lesz helyes a házsabályok interpretációjánál ezt a precedenst megalkotni, mert szójátékokkal csak veszélyessé tesszük a precedensek megalkotását és akkor ilyen szójátékkal való tágitási tendenciája a házsabályoknak oda is vezethet, hogy azok szójátékkal megszoríttassanak.

En azt gondolom, hogy betű szerint kell venni a házsabályokat és ez éppen a kisebbségnek érdekében áll.

A képviselő ur mondja, hogy ez a javaslat nem lesz törvény, ha Ausztriában a megfelelő törvény létre nem jön. Ez a dolog természetében van. Tehát hogy létre jöjjön, az egyik félnek meg kell kezdeni a javaslatok tárgyalását. A garancza pedig abban van, hogy ez az egyezmény természeténél fogva ahhoz van kötve, hogy Ausztriában a hasonló megfelelő törvény megalkottatik.

En arra kérem a t. Házat, hogy tekintettel a karácsonyi ünnepekre, tekintettel a december 31-én lejáró határidőre, tekintettel arra, hogy a vitát megszorítani nem akartam, kérem indítványom elfogadását.

A viszonyosság.

Pichler Győző az osztrák viszonyokból azt következteti, hogy az átutalást január 1-én nem emelik törvényre s kijátszanak majd bennünket.

Széll Kálmán miniszterelnök: A kijátszás ellen határozottan állást foglal. Ismét csak azt mondja, a mit már annyiszor mondott: a kvótatörvény meg lesz, ha odaát Ausztriában is megcsinálják.

Az átutalás pedig január elsején okvetlen meglesz.

Egyébre nem reflektál.

Elnök: Pichler beszédére tesz egy megjegyzést. Igaz, hogy az indítványok az interpellációk előtt szoktak megtétni, mint Pichler állította, de a jelen esetben nem új interpellációról volt szó, hanem napirendre kitűzött válaszról.

Sima mandátuma megsemmisítve.

Apáthy Péter, az összeférhetlenségi bizottság elnöke bejelenti, hogy a bizottság Sima Ferencnek mandátumát tegnap megszüntetnek jelentette ki s az erre vonatkozó jelentést bemutatatta.

Elnök felolvastatja a jelentést, aztán fölhatalmazást kér, hogy a szentesi kerületben az új választást elrendelhesse. (Helyeslés).

Radocza János a kérvényi bizottság nevében tesz jelentést.

Következik a kvótajavaslat.

Madarász Horánszky ellen.

Madarász József tegnapi kijelentésére reflektál, mely szerint már 1848-ban hajlandó volt az országgyűlés az osztrák államadósság egy részét elvállalni. Ez nem áll. 1845—47-ig igenis volt egy konzervatív — talán mondhatjuk: *fenntartott* párt. (Derűtség).

Polónyi: Mondjuk *maradi*.

Madarász: Mondjuk. Ez a párt hajlandó volt elvállalni az osztrák államadósságot. De 1848-ban, midőn ő már tagja volt a parlamentnek (éljenzés a szélsőbalon) nem akadt egyetlen egy tagja se annak a képviselőháznak, mely elvállalta volna az osztrák államadósság egy kis részét is. (Helyeslés a szélsőbalon).

A kvótajavaslat.

Marjay Péter: Horánszky oly hangon beszélt a függetlenségi párttal, mely egyáltalán nem való. Irányi Dániel egyszer ilyen hangért alaposan meglecckéztette Tisza Kálmánt, mondván, hogy arról a helyről szerényebb hang illik. En nem vagyok ugyan — ugymond — Irányi Dániel, bár Horánszky már majdnem

Tisza Kálmán, (derűtség) de azért nagyon kérem, legyen kegyes velünk barátságosabban beszélni.

Az volna még a szép, hogy itt csak azok mondhasanak kritikát, akik nagy politikai multtal bírnak. Hisz akkor a háboruban csak azoknak a hadseregeknek kellene győzniök, a melyeknek régi tábornokaik vannak. (Tetszés). Aztán vajjon a közlegénynek nem szabad a tábornokot leszurni. (Élénk tetszés a szélsőbalon). Horánszky szentségtörést követett el, mikor Kolonicsal egy társaságba hozta Kossuth Lajost, akinek a neve olyan, mint a májusi tündöklő nap.

Rakovszky István: Milyen költő!

Marjay: Költő nem vagyok. Azok a költők, akik a kvótát megszavazzák! (Zajos derűtség.) — Ezután a fuzióról beszél. Mi eredménye van ennek? Eszébe jut az a paraszt, akinek megtetszett a másik tehene.

— Add nekem azt a tehenet! — kérte.

— Odaadom, ha megeszed ezt a békát.

Neki fogott, megette felét. Keserves képet vágott hozzá, de tovább nem bírta. A tehenet azonban már a felénél átadta a másik paraszt, mert elkeseredve látta, hogy pajtása megette a béka felét, megeszi az az egész is. Most azonban vissza kérte a tehenet.

— Add vissza tehenemet, mert nem etted meg az egész békát.

— Visszaadom, ha megeszed te is a másik felét.

Neki fogott, megette a másik felét. Ez is keserves képet vágott, de végre lenyelte.

Már most mi haszon volt ebből. Mindketten megették a békát, a tehén mégis a régi tulajdonosáé maradt, a másik parasztnak nem lett tehene, keserves képekkel bámultak egymásra. Ilyen a fuzió is. (Derűtség.)

Beszéde végén arról beszél, hogy a honvédséghez a közös hadseregből csak azokat helyezik át, akik hasznavehetetlenek. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon).

Gromon Dezső Marjay beszédére kíván néhány szóval reflektálni. Kijelenti, hogy nemcsak az önálló hadsereg idején volna Magyarországon intendatura, most is van. A magyar ezredék magyar érzelméhez pedig szó sem fér. (Ellenmondás.) Az ellen is tiltakozunk, hogy a közös hadseregtől a honvédséghez áthelyezett tiszteket hasznavehetetlen katonáknak tekintsek. Különben azt hiszi, hogy Marjay alig volna hivatva arra, hogy katonai dolgokról ítéletet mondjon. (Zaj.)

Nem mondhat ilyet.

Minden képviselő mondhat ítéletet, zug a szélsőbal.

Marjay Péter: Elismeri, hogy nincs akkora

— No Sándor maga még szegyet hoz a fejemre. Egy szép leányt kell megcsókolni és gondolkodik . . .

— Ha tőlem függne?

— Hát kitől, hisz' Rózsika csak nem ugorhat a nyakába! De kérem már a kocsit itt áll!

Nem volt mit tenni a menyasszony parancsa szept, annak engedelmességre kellett. Rózsika nem tudta hogyan miképpen jutott ki a kocsihoz, csak az utcán tért magához. Soha még ahhoz hasonló édes érzést, az ifju mintha egész lelkét akarta volna az egyetlen csókba lehelni. Szinte kellemetlenül érintette az ébredés, örökké így, ez édes kábultságban szeretett volna lenni.

A kellemesnek ígérkező sétakocsizás nem ütött úgy ki, a mint azt Blanka tervezte, kísérői egy szót sem szóltak, ő meg már ugyszólván kimerült; ehhez járult a kellemetlen eső, mely váratlanul érte őket. Rózsika az sem hozta ki előbbi mozdulatlanágából, mereven bámult egy pontra és nem törődött sem a gyönyörű világos kék batiszt ruhájával, mely oly jól illett szőke haja és kék szeméhez, sem ágas-bogas fehér kalapjával, melyet a kocsit lebecsátott fedele egészen összelapított. Blanka meg kétségbe volt esve, hol Rózsika, hol Sándoron sajnálkozott s nem fogyott ki az értők való aggodalom, gondoskodásból.

— Magának ide kell ülnie közénk kedves barátom, nem tűrhetem, hogy az eső a nyaka közé folyjon, felhuzzuk a bőrt s akkor aztán eshetik, ameddig tetszik.

Az ifju tiltakozott, de végre is megadta magát, a lányok helyet szorítottak neki. Előbb Rózsika vitték haza, ki megkönnyebbülten lélegzett fel, midőn szobájában egyedül találta magát. Sándor is engedelmet kért kocsin hazamehetni, át kell öltözködni — ugymond.

— Látom ma még? — kérde Blanka bucsuzáskor.

— Nem hiszem, egy-más elintézni valóm van még s aztán későre jár az idő.

Réti ez idő óta nagyon megváltozott. Menyasszonyánál sokkal kevesebb időt töltött, mint ezelőtt, mindig sietett. Temérdek üzleti ügyet kellett nyomon elintéznie, pedig soha kevesebbet nem törődött azokkal, mint épen most, atyja panaszkodott is miatta s azért sietette az esküvőt. Az ifju rettenetes helyzetbe jutott, napról napra jobban tapasztalta, milyen közönyös elítte az a leány, kivel egy egész hosszú életre frigyét kell kötnie, mennyire betölti egész szívét az a másik leány. Milyen rohamosan fejlődik az a hatalmas szenvedély, mely nem akar és nem fog gátat ismerni, mely erőszakosan követeli jogát. Nem tudta mihez fogjon, őszintén, nyíltan bevallani mindent az öregeknek, ez lett volna a leghelyesebb, de lehet-e ilyen kegyetlen? Lerombolja legkedvesebb ábrándjukat, esetleg egy szeszélyért, tönkre tegyen annyi szép tervet, mit a szülők annyi szeretettel, annyi gondnal szőtték két évtized óta! És aztán kitegye azt a kedves jó leányt az emberek rosszakaratu gunyjának. Cserben hagyja őt az utolsó pillanatban? Nem,

saját magát megvetné érte, ilyen jellemtelenség révén nem lehetne boldog azzal a másikkal sem.

Tanácsot tartott a szívével s nagy önmegtágadás árán ugyan győzelmeskedett fellette. Most már ő sietette az esküvőt és kereste a Rózsikával való találkozást. Hogy a leány osztja érzelmeit, arról meg volt győződve, akaratlanul elárulta ő magát száz meg száz esetben, az a csók is sokat mondott el neki. Aztán az az egyidő óta tartó folytonos együttlét; minden idejét Blankánál töltötte most, a baba ruhákat készítették. Egyszer-máskor talált kifogást az elmaradásra, de nem mindig s így most többet voltak együtt, mint kellett volna. Ha Blanka pár percre egyedül hagyta őket, nem váltottak egyetlen szót sem, de tekintetük annál többet mondott el.

— Ez nem tarthat így tovább — mondta egy alkalommal — nekünk nem szabad találkozoznunk, mert jöhet egy pillanat — amelyben nem leszek magamért felelős.

— De hát mit tegyek? — felelt a leány kétségbeesve.

— Kerüljön engem, ne jöjjön ide, hisz én nem térhetek ki a maga utjából, nekem jönöm kell, ha nem akarok magyarázatokra, találgatásra okot adni.

Nem folytathatták, Blanka belépett. Rózsika másnap levelet kapott, csak e két sorból állott:

•Ha nem akar botrányt, szerencsétlenséget előidézni, utazzék el lehetőleg azonnal. •

katonai tudománya, mint a honvédelmi államtitkárnak, de az államtitkárnak sincs olyan papi tudománya, mint neki. (Derűtség.) Neki azonban vannak honvédtiszt ismerősei, akiktől információit nyert! Ő a nép képviselője s joga van itt ítéletet mondani.

Gromon Dezső újból kijelenti, hogy Marjay nincs hivatva a honvédség bírálatára. (Nagy zaj a szélsőbalon.)

— Ne mondjon ilyet! Rendre! Nem tanácskozzunk! Nem fog tovább beszélni!

Elnök: Kérem, képviselő urak, ne zajongjanak! Ahogy én értettem, Gromon képviselő ur nem akarta Marjay képviselői jogát sérteni.

— De kétségbe vonta! Utasítsa rendre!

Elnök: Hallgassák meg Gromont!

Gromon: Kijelenti, hogy nem akarta sérteni Marjayt. Ezzel az incidens véget ért. Öt perc szünet.

A vita berekesztése.

Szünet után **Tóth** János beszélt a kvóta ellen, majd az elnök berekeszti a vitát és **Szell** Kálmán miniszterelnök indítványára kitézi a szavazást.

Bartha Ödön óvást emel az ellen, hogy a tanácskozási időn túl hozzanak határozatot.

Elnök hivatkozik a házszabályokra, hogy az indítvány az ülés végén teendő s bejelenti, hogy **Pichler** Győző indítványt adott be, hogy az ülések 9—2-ig tartassanak. Ez ellenindítvány, mely csak akkor kerül szavazásra, ha előbb **Szell** miniszterelnök indítványa fölött határoztak.

Pichler Győző kijelenti, hogy indítványát nem tekinti ellenindítványnak és külön szavazást kér.

Elnök: A házszabályok szerint ez ellenindítvány.

Hentaller Alajos névszerinti szavazást kér, **Barta** Ödön pedig indítványozza, hogy a szavazás másnapra halasztassék, de az elnök a házszabályokra való hivatkozással fölteszi a kérdést és a többség megszavazza a miniszterelnök indítványát.

Elnök az ülést berekeszti.

A szélsőbalon erre óriási zaj tört ki s folyton hallatszottak a válogatott dühös kiáltások:

— Mit Kramarzkodik! — Ex-lex! — Menjén Bécsbe!

A jobboldal és a közép folyton tapsol. A folyosón örvendező és dühös csapatok vonulnak.

Ugron Gábor így szól Pichler Győzőhöz: Gyerekség a mit csináltak. Én is csináltam házszabály vitát, de ahhoz mindig alap kell, a te dolgodnak pedig semmi alapja nem volt. Ilyet ne csináljatok, mert én is felszólalok ellene.

Az ülés vége fél 3-kor.

A jogászegylet első ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap délután 5 órakor tartotta meg a mult héten megalakult jogászegylet első rendes ülését a törvényszéki palota elnöki tanácstermében.

Az ülésen a tagok igen szép számban jelentek meg, ami biztatást nyújt az egylet hosszú fennállására.

Az ülés egyedüli tárgyát **Gerő** Ármin rendőrkapitány felolvasása képezte, melynek címe: *Nyomozás az új bünvádi perrendtartás szerint.*

A gyűlést **Ritoók** Zsigmond kir. tábla elnök, az egylet elnöke vezette.

Jelen voltak: **Hlatky** Endre, dr. **Nagy** Ernő alelnökök, továbbá **Gedeon** Ferencz, **Perjessy** Mihály, **Rádl** Ödön, **Mezey** Mihály, **Gyémánt** Jenő, **Nizsalovszky** Endre, **Rimler** Károly, **Várad** Zsigmond, **Kurovsky** Ferencz, **Waldmann** Mór, **Kepes** Miklós, dr. **Móré** Pál, dr. **Ritoók** Géza, **Tóth** István, **Mihelyi** Adolf, **Adorján** Ármin, **Fráter** Kálmán, **Kiss** László csendőr százados, **Záray** Ödön csendőr főhadnagy, dr. **Bulyovszky** József, dr. **Grósz** Albert, dr. **Nagy** Dezső, dr. **Dési** Géza, **Korn** Lajos, **Rutter** Emil, **Tóth** Imre, dr. **Kiss** Béla, **Welyáczy** Gyula, dr. **Rotthmann** Jakab, **Biszterszky** Elemér, **Giraud** Árpád, **Horváth** Géza, **Réz** Bertalan, **Forrás** Gyula, **Gyenge** Béla, **Tátray** Kálmán, **Várad** Ödön, **Puskás** L. Béla, **Küttel** Károly, **Sztahó** Károly, stb. stb.

Gerő Ármin felolvasását mindvégig nagy figyelem közt hallgatták a jelen voltak s végül megéljenezték.

Az érdekes felolvasás bevezető és befejező része a következő:

Nyomozás az új perrendtartás szerint.

A rendőrségnek büntügyi nyomozásokban való eljárása eddig annyiféle volt, akár csak a hány város és rendőrségünk van.

A nyomozást a hány ház, annyi szokás alapján végezték és a fővárosi rendőrségen kívül, amelynek eljárását főbb elemekben az államrendőrségről alkotott 1881: XX. t.-cz. irta elő, tán egyetlen rendőrség sincs, a mely nem a maga külön eszejárása szerint járt volna el.

Az új bünvádi perrendtartást tehát értendő örömmel fogadja a rendőrség, mert immár törvényben vannak különirva a rendőrhatalóságok és a rendőrközegek jogai és kötelességei s ami a leglényegesebb: taxative felsorolva az előzetes letartóztatás esetei, amivel eddig igen sokan nem voltak tisztában, mert határozottan körvonalozva nem volt. S így végre tudja magát a rendőrség mihez tartani és aki elsajátítja az új törvényt, annak nem fog többé a feje fölött lebegni a hivatalos hatalommal való visszaélés örökös réme, mert tisztában lesz a nyomozó cselekményeknél őt megillető jogok és kötelességek határai fölől s ez megóvjá őt az eddigi szokásos tévedésektől és esetleges találgatásoktól. Ezentúl tehát csak a törvényt alkalmazni kell tudni.

Csakhogy itt önkénytelenül felmerül az a kérdés, vajjon a rendőrhatalóságok jelenlegi szervezetük — vagy — mondhatnók inkább — szervezetlenségük mellett és különösen kellő számu jogi kvalifikációval bíró tisztviselők hiányában képesek lesznek-e a törvény által rá rótt feladatoknak megfelelni.

Hisz tudjuk, hogy a legtöbb vidéki városban csak egy tisztviselő látja el a büntügyeket és sok helyen talán még ez az egy tisztviselő sem jogvégzett egyén.

S ha még figyelembe vesszük, hogy a törvény 84. §-a a rendőrhatalósági kört még a falusi bíróra is kiterjesztette, úgy, hogy a községi előjáróságoknak — melyek nagy része pedig, különösen a kis községek — mondhatni — ma is Árpád-kori állapotban vannak, nemcsak az indítványok és panaszok jegyzőkönyvbe vétele lesz kötelessége, de a 94. §. értelmében ép úgy, mint a városok rendőrhatalóságai, kötelesek lesznek a nem magánindítványra üldözendő bűncselekvényeket külön fölhívás nélkül is hivatalból nyomozni és a kir. ügyészségnél vagy járásbírósnál feljelenteni, — a gyakorlat szempontjából nem valami nagyon biztató ki látást nyújt a jövő.

Aláírásul csupán egy S betű szolgált, de a leány tudta ki az. Nehány nap mulva bucsuzni ment Blankához.

— Most hagysz itt az esküvőm előtt egy héttel — mondta a barátnő — hogy tehetsz ilyet?

— Szüleim sürgősen hívnak s nekem engedelmességek kell.

— Én irok nekik haladéért, nem fogják megtagadni.

— Késő lelkem, mert már minden holmim be van pakolva s holnap indulok.

A bucsu igen érzékeny volt.

— Sándort elküldöm hozzád a mint eljön, hadd bucsuzzék el tőled — mondta Blanka az ajtóban.

De az bizony nem ment el, bár Rózi az utolsó perczig remélt, pedig szeret tudom, érzem, gondolta s szemei megteltek könnyel.

Az esküvőt egész csendben tartották meg s az ifju pár azonnal elutazott. Hat hetet szándékoztak külföldön tölteni s Blanka oly boldognak érezte magát, midőn Sándorral egyedül maradt a Bécs felé induló gyorsvonat egyik másodosztályú fülkéjében. Szerette Rétit, vagy legalább azt hite, hogy szereti, azok közé a szerencsés teremtmények közé tartozott, akik nem experimentálnak, nem építenek kárt, avarakat, mert úgy is tudják, hogy az gyenge fuvaltatnak is leomlik, akik mindent jónak, helyesnek találnak, úgy a mint van. Jövő életét nem is tudta volna Sándor nélkül képzelni, hisz már piczi korától hozzá szokott, hozzá

nőtt e gondolathoz. Vőlegényének utóbbi időben megváltozott kedélyállapota, eddig nem tűnt fel neki, az előkészületek, a kelengye, a szabók, divatárusok sokkal inkább igénybe vették, de most egyedül ültek egymással szemközt, nem kerülhetett ki figyelmét az ifjun végbement változás. Arca sovány, sápadt lett, szemei mélyen ültek üregekben, az egész alakon bágyadság, kimerültség látszott, a leány megijedt.

— Mi bajod édesem — kérdé hizelegve — olyan rossz színben vagy, fáj valamid?

— Igen, mindennem fáj, de kérlek ne belődjél velem, gyönyörködjél inkább a vidék szépségében.

— Ugyan kérlek, mintha élvezetet találhatnék valamiben, mikor tudom, hogy szenvedsz. Feküdjél le kedvesem, az éjjel úgy sem pihentél, aztán bizonyára sokat is ittatok, — levette a plaidet és hamarosan jó fekhelyet rögtönzött, a férfi meg hagyott magával tenni akármit.

Lefeküdt, lehunyta szemeit és gondolkodott arról a bájos szőke leányról, a ki távol volt tőle s akit szívének minden dobbanásával szeretett. Vajjon mit csinál ő most, ki tudja talán mással mulat, de ezt a feltevést hamar elvetette. Nem, ő is bánkódik, hisz kérését azonnal teljesítette. Olyan keserűség fogta el, midőn neje gyöngédsége helyzetére emlékeztette, milyen boldog lehetett volna más körülmények között, ha Blanka helyett Rózi ült volna mellette. És felcsigázott képzelete melléje vará-

zsolta a szép gyermeket, hevesen karolta át neje derekát s a leggyöngédebb becéző szavakkal halmozta el.

Blanka komolyan aggódni kezdett férje állapotán, mert nem tudta mire magyarázni kedélyének ilyen vad csapongását, a legféltlenebb szenvedélytől egész a betegségig, minden átmenet nélkül. Sándor csak akkor szedte össze magát kisé, midőn neje hazatéréséről, gyógykezeléséről kezdett beszélni. Mivel igazolta volna nászutjának megszakítását? Gyakran azon a ponton volt, hogy mindent bevall neje, de sajnálta azt a szegény gyermeket, aki egész boldog volt, ha csak jó arcot mutatott neki. Ilyen érzések, gondolatok közt barangoltak egyik városból a másikba, még csak Velence volt hátra, hogy uti programjuk beteljék.

Itt több időt töltöttek és élvezték a csodás város minden szépségét. Már napok óta óriási plakátok hirdették egy ésszerű üzlet nyilvános árverését. Réti is elmentek persze. Blankának egy collier nagyon megtetszett s addig kérte férjét, míg elhatározta, hogy megveszi. Gyönyörű darab is volt az, valódi remeke az ötvös művészetnek, antik formája és tiszta fényű gyémántjai fejedelmi ékszerre tették. De a colliert nem vehették meg a hozzá tartozó függő, karperecz, gyűrű és mellű nélkül; ezt a hat darabot nem adták egymás nélkül, nem is lett volna értéke másképp. Aztán az egész potom 2000 frtba került. Sándor minden ellenvetés nélkül fizette ki az összeget s az asszonyka nem tudott örömeiben hova lenni. Hogy fogják

A kormány eleget vélt tenni kötelezettségének egy törvény megalkotásával és a bíróságok, illetve bírák létszám-szaporításával, a rendőrségre azonban, melyre pedig a bűnper legnehezebb és szerintem legfontosabb részének megoldása: a *bűnper előkészítése* — nehezedik, egyáltalában nem gondolt.

A városi rendőrhatalmokat, különösen pedig a községeket az új törvény szervezetlenül és csaknem készületlenül fogja találni.

Vagyis a kormány nem fontolta meg, hogy vajjon meglesznek-e azok az előfeltételek, amelyek a törvény megfelelő végrehajtását lehetővé teszik és biztosítják.

E nélkül féltő, hogy ez az új törvény, mely pedig az európai bűnvádi eljárásokról szóló törvény, (amint szaktekintélyek állítják) sok tekintetben első helyet foglal el, — nagyrészen csak papíron marad és a bűnügyi rendőrség szervezetlenségén és arra hivatott kvalifikált közegek elégtelenségén hajótörést szenved.

Meggyőződésem szerint tehát az új törvényben lefektetett modern jogelveknek megnyugtató alkalmazását csak akkor várhattuk volna, ha a törvény életbeléptetését a rendőrség államosítása előzte volna meg, mert a most rendelkezésre álló rendőri közegek általában a legjobb akarat mellett sem tudnak megfelelni azoknak a magasabb követelményeknek, melyekkel a rájuk váró nehéz munka közben birniok kellene.

A rendőrség államosítására pedig, sajnos még hosszú ideig nem számíthatunk, mert a kormányelnök csak nemrég azt a kijelentést tette a parlamentben, hogy az államosítás küszöbétől még távol állunk.

Nem csoda tehát, ha az ország összes rendőrhatalmái bizonyos aggodalommal néznek a törvény életbeléptetésének napja elé.

Bizunk ugyan a bíróságok, különösen pedig a nyomozás irányításával és ellenőrzésével megbízott kir. ügyészség támogatásában és jóindulatában, hogy főleg eleinte a kezdet nehézségeivel való küzdelem időszakában, bármi csekély mulasztást vagy szabályellenességet nem fognak ellenünk kiaknázni, hanem közös érdekből bennünket támogatni és ahol kell, kellő utbaigazításokkal ellátni fognak.

öt bámulni, irigyelni érte a barátai. Most már ő sem bánta, hogy férje sürgette az idültást.

— Csodálkozom Sándoron, — mondta anyja Blankának, mikor megérkeztek után egyedül maradván megmutatta a gyönyörű ékszerét, — hogy ilyen hallatlan pazarlást megengedjen neked. Hisz' ez az ékszer fiam nem is illik egyszerű polgár ember nejének, milyen alkalommal s mily ruhához fogod viselni?

— De anyám, hisz' az érték . . .

— Jól van jól gyermekem, nem értéktelen, talán meg is kapja érte a 2000 frtot, de ez a könnyelműség . . . mire fog ez vezetni, az apósoddal meggyülik a bajod.

Városszerte nagy feltűnést keltett a Réti Sándor válópöre. A rossz nyelvek Vámos Jenő nevével hozták kapcsolatba a Rétiét, s ez szolgált volna okul a házasság meghasonlásának. A dolog pedig úgy állt, hogy Réti a válás okául neje könnyelmű pazarlását említi meg, az ő anyagi helyzete — ugymond — nem engedte meg, hogy csupán holmi apró ékszerre 2000 frtot költöjön. Blanka sok nehézséget gördített az ügy fejlődése elé, ő nem akart válni, nem mintha még most is szerette volna Réti, de bosszúból, mert már megtudta fejteni férje viselkedését s a Rózsi hirtelen elutazását. Azokat a babaruhákat, melyek anyai kedves reményt keltettek benne, ezer darabra tépte, szerette volna az álnok barátai emlékéért is kitépni szívéből, hisz' neki tulajdoníthatta minden szerencsétlenségét . . .

Összegezve már most mindazt, amit a fentebbiekben ismertette — a magyar modern jogéletben új korszakot jelentő bűnvádi perrendtartás a nyomozó eljárásra nézve megállapít, kétségtelen, hogy az új nyomozó eljárás az egyéni szabadságot, a legmesszebb menő biztosítékokkal vett körül, úgy, hogy Magyarországot immár nemcsak elvileg, de gyakorlatilag is jogállamnak mondhatjuk, másfelől azonban bizonyos az is, hogy nem alaptalan a rendőrhatalmások azon aggódása, hogy az új rendnek itt-ott túlzásba hajtott humanisztikus intézkedései sok esetben a nyomozást jelentékenyen megnehezíteni fogják.

Szerintem a hiba abban rejlik, hogy az új eljárás nem tett különbséget a nyomozat és bírói vizsgálat közt, hanem ugyanazokat az intézkedéseket szatválta a nyomozatra nézve, amiket a bírói vizsgálatra aplikált. A nyomozat részére szabadabb mozgást kellett volna biztosítani, mert nem vitázhatja senkisé, hogy más a nyomozó hatóság feladata és más a bírói vizsgálaté. E két működési kört egy kalap alá huzni, figyelmen kívül hagyását jelenti a rendőrség különös jellegének, sajátos feladatának.

Remélünk azonban a belügyminisztériumból oly végrehajtási utasítást kapni, melylyel a törvénynek egyik-másik fogyatékoságán segítve leend. Ezen bizalommal várt utasítást azonban, sajnos még ma a tizenkettedik órában sem kaptuk meg.

A felolvasás után többen szólottak a tárgyhöz még.

Buller tábornok veresége.

Methuen lord és *Gatacre* tábornokok veresége után újabb nagy vereség érte az angol seregeket. Maga a fővezér szenvedett súlyos vereséget, melyet már az angol távirati iroda sem tud szépíteni. Most már tehát tönkre van téve az egész angol haderő, — küdhetik Angliából és a gyarmatokból az újabb seregeket.

London, decz. 16. Egy hivatalos távirat jelenti, hogy Buller tábornok visszaveretett és 10 ágyut elvesztett.

London, decz. 16. Buller tábornok hivatalosan jelentett veresége következtében intézkedéseket tettek, hogy a hetedik hadosztály elküldését siettesék és a tüzérség veszteségét pótolják.

London, decz. 16. Buller tábornok egy távirata a tegnapi napról a következőket jelenti a Chievelly mellett lévő táborból.

Sajnálatomra súlyos sorscsapásról kell jelentést tennem. Reggel 4 órakor az egész haderővel kivonultam a Chievelly mellett lévő táborból. A Tugela folyónak két pontján lehetséges az átkelés. Az volt a szándékom, hogy e két pont egyikén kieroszakolom az átkelést és pedig egy dandárral, a melyet a fődandárnak kellett volna támogatnia.

Hart tábornoknak az átkeléstől balra, Hildyard tábornoknak a jobboldalon és Littleton tábornoknak a középen kellett támadnia. A három csapatnak támogatnia kellett egymást. Korán reggel láttam, hogy Hart tábornok nem lesz képes az átkelést kieroszakolni, tehát utasítottam, hogy vonuljon vissza. Hart azonban a legnagyobb bravurral támadott és elül lévő zászlóalja súlyos veszteséget szenvedett. Brooke ezredes súlyosan megsebesült.

Erre megparancsoltam Hildyard tábornoknak, hogy nyomuljon előre, a mit ez meg is

tett. A seregének élén lévő ezred megszállta Colenso-Stationt és a hid közelében lévő épületeket. Ebben a pillanatban hollottam, hogy az egész tüzérség, a melyet a támadás támogatására küldtem ki, t. i. a 14. és 66. tábori üteg és hat 12 fontos gyorstüzélfegyű egészen a folyóig nyomult előre, a melyet az ellenség erősen megszállott. Az ellenség hathatós tüzelést kezdett kis távolságról és megölte összes lovainkat. A tüzereknek ott kellett maradniok az ágyukkal. Kétségbeesett erőfeszítéssel igyekeztek a tábori ágyukat onnan elvinni, de az ellenség tüzelése nagyon erős volt és csak két ágyut sikerült megmenteni.

Mint hogy a csapatok a tüzérség támogatása nélkül előreláthatólag csak az ellenség cél táblájául szolgáltak volna és az átkelés megkísérelésével feláldozta volna életét, elrendeltem a visszavonulást, a mely teljes rendben ment végbe. Egy tetemes számú ellenséges csapat egész nap szorongatta haderőm jobbszárnyát, de a lovasság Dundonald lord vezetése alatt és a lovasság Dundonald lord vezetése alatt és a dandárnak egy része Barton tábornok vezetése alatt elhárította a támadást. Nagyon meleg napunk volt és csapatainkat nagyon kifárasztotta, de azért magatartásuk kitűnő volt.

Tíz ágyut ott kellett hagynunk az ellenségnek, egyet pedig az ellenség gránáttüze pusztított el. Attól tartok, hogy Hart dandárának veszteségei igen nagyok, de remélem, hogy a súlyosan sebesültek száma aránylag nem lesz nagy. A 14. és 66. üteg súlyos veszteséget szenvedett. Visszavonultunk Chievelly mellett táborunkba.

London, decz. 16. A lapok mind nyugodtan tárgyalják Buller tábornok vereségét. Egybehangozóan elismerik, hogy az indiai fölkelés óta nem volt rosszabb a helyzet Angliára nézve, de bizalommal néznek elébe a háboru végső eredményének.

London, decz. 16. A *Daily Telegraph* nagyon izgatottan ír s követeli, hogy minden angol csapatot küldjenek el Dél-Afrikába.

»Meg kell mutatni a világnak — ugymond — hogy az angol hadsereg a legelső seregek egyike.«

London, decz. 16. A kolenzói vész-hír leirhatlan nyomott, fájdalmas hangulatot keltett a lakosság között, de békéről még nem beszélnek, hanem a háboru folytatását követelik.

Egy börze hír szerint maga Buller tábornok is elesett, ez utóbbi azonban nem igaz.

A csatavesztés híre a magyar képviselőházban.

Budapest, decz. 16. (Saj. tud. táv.) Az angol csatavesztés híret a képviselőházba először br. Kaas Ivon hozta, épen amidőn Marjay Péter és Gromon Dezső között a jelenet volt.

A képviselők mindnyájan a folyosóra tödultak, hol Pulszky Ágoston olvasta föl Buller tábornok jelentését. A felolvasást Széll Kálmán miniszterelnök, Tisza Kálmán, Hegedűs Sándor, Horánszky Nándor, Darányi Ignác és még többen hallgatták s a hír általános szenzációt keltve gyorsan betöltötte az egész Házat.

Zichy Jenő gróf maga vitte a buffetbe a hirt:

— Bullert tönkreverték a búrok. Maga a fővezér is elesett.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Decz. 17. A kath. legényegylet felolvasása d. u. 5 órakor. Tárgy: — I. Az egyház szervezete (Hyerarchia — egyetemes zsinat)

II. Az ipartörvényekről.

Deczember 17. Gyermekbarát-egylet közgyűlése.

Decz. 17. A Szigligeti Társaság felolvasása.

Decz. 20. Biharvármegye közgyűlése.

Decz. 20. Megyei gyűlés.

Decz. 20. A gazdasági egylet gyűlése.

Jan. 3. A nőegylet thea-estélye.

* **Személyi hír.** Dr. *Sebestyén* Emil kath. vallásalapítványi buziási ügyész és dr. *Sebestyén* Ödön fiatal ügyvéd szülei látogatására Nagyváradra érkeztek.

* **A villamos vasut ügye.** A legutóbbi közgyűlésen Gábel Jakab bizottsági tag felszólalása folytán került szőnyegre a nagyváradi villamosvasut építésének kérdése. Arról van ugyanis szó, hogy a Tröszt ajánlatában világosan kijelentette, miszerint ajánlatát, a 126,000 frtra vonatkozólag is csak 1899. évi december 31-ig tartja magára nézve kötelezőnek s ha eddig nem nyeri el az építésre az engedélyt, az ajánlatában elvállalt kötelezettsége megszűnik. Ez az idő pedig pár nap múlva letelik s ha a másik vállalkozó, a gőzmozdonyu közuti vasúttársaság, mely szintén elfogadta a telek árában fizetendő 126,000 frt kötelezettséget, valami módon eláll az építkezéstől s az obligóból kibúvik, a város elveszti a nagy összeget. Dr. *Bulyovszky* József polgármester, aki hatáskörében dicséretes buzgalmat fejtett ki a villamos vasut ügyében, — azt válaszolta, hogy a legfelsőbb helyről nyert információk szerint a várost nem érheti károsodás, csupán a szakszerű felülvizsgálat késlelteti az építkezési engedély kiadását s a szerződés jóváhagyását. A közgyűlés többsége azonban nem vette tudomásul a polgármester válaszát, mert nem látja kellőleg biztosítva a város érdekeit egyrésztől, más részt pedig súlyos veszteségnek tartja a város pénztárára azt, amit a miniszter halasztgatása folytán a város a 126,000 frt kamatainak elmaradása által károsodik. — Mint már említettük, a törvényhatóság igen tekintélyes tagjai a villamos vasut építése ügyében értekezlet tartanak, a melyen megbeszélnek, hogy miként lehetne a város közönségére és a város pénztárára fontos ügyet végre-valahára dűlőre vinni. Az értekezlet összehívására irányuló mozgalom élén olyan kiváló városatyák állanak, mint *Hlatky* Endre, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Hoványi* Gyula, *Miskolczy* Barna stb. Az értekezletet december hó 20-án délután 5 órakor a Sas alsó termében tartják meg. Ez ügyben vettük a következő meghívást:

A nagyváradi villamos vasut ügyében tendő lépések megbeszélése végett van szerencsénk Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjait az 1899. évi december hó 20. napján délután 5 órakor a *Fekete Sas* alsó étterem helyiségében tartandó értetekezletre meghívni. Nagyvárad, 1899. évi december hó 15. Mihely Adolf, dr. Molnár Imre, Miskolczy Barnabás, Pallay Lajos, Huzella Gyula, Sipos Orbán, Sebestyén Lajos, Szokoly Tamás, Kugler Albert, dr. Sarkadi Lajos, dr. Radó Ignác, Schöpplin Ágoston, Steiner M. Albert, dr. Váradi Zsigmond, dr. Kazay Kálmán, dr. Vuicskics Gyula, dr. Dőri Ferencz, dr. Dési Géza, dr. Hoványi Gyula.

* **A Szigligeti-társaság matinéja.** A Szigligeti-társaság ma d. e. 11 órakor tartja meg felolvasó ülését a kir. kath. jogakadémia disztermében. A felolvasás műsora a következő:

1. Lyrai versek. Irta és előadja: *Papp* János, mint vendég.

2. Renaissance, vagy szezecsszió? Irta és felolvassa: *Hajós* Izsó, a társaság rendes tagja.

3. Elbeszélés. Irta és felolvassa: *Kiss* Rezső a társaság rendes tagja.

* **Iskolalátogatás.** *Gramma* Döme kir. segédtanfelügyelő tegnap délelőtt látogatta meg a várad-olaszi-i községi elemi fiúiskolát. Hogy a tanfelügyelő ur miként volt megelégedve a látottakkal, azt az általa tett jegyzetek majd elbeszélnek, de hogy a tanítótestületet mily *kedvesen lepte meg* a kiváló szakembernek mind megjelenése, *szakismerete* a gyermekhez intézett kérdései stb. arról a délutáni találkozásnál egész elragadtatással beszéltek a testület tagjai. A segédtanfelügyelőt oly bizalommal vették körül az első osztályos gyermekek, hogy a tanítónőhöz sem közelednek több bizalommal. Mindegyik megakart mutatni a maga írását. A felsőbb osztályokban a tanulókhöz; valamint a tanítókhöz, azok helyzetének viszonyaira vonatkozó kérdéseivel megmutatta, hogy állására teljes tudást, tapintatot, finom modort vitt. Ha örömet talált a segédtanfelügyelő ez iskolában örömet, talált a testülettel a tanítványok összessége — ő benne.

* **A kereskedelmi iskola matinéja.** A nagyváradi kereskedelmi iskola ma d. e. 11 órakor tartja meg matinéját a Csarnok disztermében. A műsor a következő: Vonós-négyes. Danda Károlytól. Előadják: *Kánitz* Dezső első hegedű, *Debreczeni* Dezső második hegedű, *Bumbera* Imre mély hegedű, *Boleman* Aurél gordonka. Megnyitó beszéd. Tartja: dr. *Kovács* S. János igazgató ur. Volt szeretőm . . . Nép-dal: Előadja az ifjusági dalkör. Bor meg a czéger. Szatira Kozma Andortól. Szavalja: *Hencz* Lajos középső osztálybeli tanuló. Küzdelem a létért. Humoros rajz *Báthory* Ferencz tanár urtól. Elfrida. Költői elbeszélés Arany Lászlótól. Szavalja: *Klein* Manó alsó oszt. tanuló. Magyar Egyveleg. Előadja az ifjusági zenekar. Belépti díj 50 kr.

* **Lelecz-ház Nagyaradon.** Az új törvény alapján a gondozás nélküli 7 éven aluli gyermekekről az állam gondoskodik. A *Szefánia* főhercegasszony védnöksége alatt működő Fehér-kereszt-egylet szintén a gondozás nélküli szegény-gyermekek gondozását tűzte ki célul s ezért a belügyminiszter körrendeletben tudatta, hogy a hol a Fehér-kereszt-egylet leleczházat állít fel, a leleczek ellátásáért állami támogatást nyújt. Közébb négy városban állított a Fehér-kereszt lelecz házat s ez indította a nagyváradi Gyermekbarát egyesületet arra, hogy egy Nagyváradon felállítandó lelecz-ház iránt mozgalmat indítson. Nagyváradon ez annál könnyebben keresztülvihető volna, mert megfelelő helyiség van a városi árvaházban s azonkívül 10,000 frtot kezel a város lelecz-házalap czimén. A lelecz-ház ügyében tegnap értekezletet hívott össze dr. *Bulyovszky* József polgármester, amelyen előterjesztette az általa beszerzett információkat. E szerint első sorban meg kell alakítani a Fehér-kereszt-egylet fiókját s aztán a belügyminiszter engedélyét kell kieszközölni a lelecz-ház felállítására. Szükséges 6 szobás lakás és a berendezés, mintegy 2000 korona költséggel. Szükséges továbbá, hogy a város intelligens közönsége érdeklődjön az ügy iránt. A fiókegyesületben a tagsági díj 1 frt. A polgármester azt óhajtja, hogy az egyesület megalakítását a Gyermekbarát egyesület vállalja el. A várostól kérjék a megfelelő lakást,

a berendezést pedig a meglevő alapokból fedezik. A leleczek tartási díját az állam fedezné, az egyesülettel egyetemben. A Gyermekbarát egyesület ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a városházán tartandó közgyűlésen alakítja meg a Fehér-kereszt-egylet fiókját, miért is az elnökség felkéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. — Megbeszéltek még hogy miként lehetne a Gyermekbarát egylet tagjainak számát növelni, mert az egylet működésének eredménytelenségét annak tulajdonítják, hogy a tagok nem működnek elég lelkesen, Elhatározták, hogy *Ritók* Zsigmondé és dr. *Bulyovszky* Józsefué urnókat felkérjük egy taggyűjtő hölgybizottság megalakítására.

* **A Sport-tér vízügye** (Beküldetett). Ha a »Tiszántul« meg nem írja, vajmi kevesen gondolkodnak arra, hogy a Sport-térre újra öntik a vízvezetéki vizet. Mert annyi balszerencse közt s oly sok kudarc után még a legtelivérebb sport-barát sem hiszi, hogy ott 12—14 R hideg nélkül jeget tudjanak aszalni. Tanulni kell ezt a mesterséget s fizetni érte a tandíjat, — sokat. Tudni kell a jégaszalás csinját-binját. A Sport-térre ömlik a víz harmadik hete, mint szemtanu mondja — éjjel nappal. Három hét az = 21 nap. Ez szorozva 24 órával = 504 óra. Ez szorozva 60 percczel = 30.240 perc. Ez szorozva 60 másodpercczel = 1 millió 814, ezer 400 másodperc. Ha kezünkbe veszünk egy yizzel telt literes bádogot, egy másodperc alatt kiönthetjük belőle a vizet. Nagyon természetes, hogy a száz miliméteres átmérettel bíró csövön, számítva a vízvezetéki tartály nyomását, másodpercenként legkevesebb két liter víz röpül ki

1.814,400 mp. alatt

× 2 literrel

3.628,800 liter víz ömlött ki

= 36.288 hektoliter.

Ha csak *egy krajczár*ra becsülünk is egy hektoliter vizet, az itt kieresztett víz értéke 36 ezer 288 krajczár, vagyis 362 forint 88 krajczár. Ha azonban 4 krajczárjával számítjuk hektoliterjét, akkor

36.288 hektoliter

× 4 krajczárral

145.152 krajczár,

vagyis 1451 frt 52 krajczár. Más dűlőbe esik az, ha e vizet magános ember fogyasztja. Ez esetben egy köbméter víz ára 8 kr. Nagyvárad bármely tisztelt polgára 2903 frt és 4 krt fizetett volna a felhasznált vizért. Ellenvetésül lehet felhozni, hogy a csövön óra van. Van ám, de nem jár. Alszik. Vagy ha jár, hát hol előre, hol hátra megyen. Ahogy a víz lökdösi. A napokban kitisztították a csövet. Most már bátrabban fog ömleni a víz, tehát arra is lesz kilátás, hogy a kiömlő mennyiséget nem győzi majd elnyelni a talaj. Ha van számadás a víztelepen, akkor az beigazolja ezt az arányt. Kiváló tisztelettel *dr. Schotter*.

* **A város jégszükséglete.** A pár napig tartó erős hidegben a jégveremtulajdonosok nagy igyekezettel láttak a jégvermek megtöltéséhez. Nagyvárad városa árlejtés útján óhajttajégvermeibe szükséges jég szállítását eszközölni. A megtartott árlejtésnél Tyukody Lőrincz azon ajánlatot tette, hogy hajlandó megfelelő időjárás esetén a városi jégvermet köbméterenkint 65 krért megtölteni tiszta jéggel. Ez összegbe a jég összetörése is be van számítva. A tavalyi árlejtésnél 73 kr volt köbméterenkint az ajánlat. Ebből is látszik, mennyire hasznos a városi szállításoknál a nyilvános árlejtés.

* **A hóhordás.** Nem is napok, de évek óta tart Nagyváradon az a szokás, hogy az utcákról felszedett havat, Körös-utca elején, a régi real iskola mellett, szórják a kőpartra. Hát ez semmiképen nincs jól *így*! Ez a partszlet az északi oldalon lévén az olvadás igen lassu. A lassan olvadó hó-lé beszivárog a kővek közé. Porszemenként *mossa ki* a kővek

alul a földet. Már is *rogyások vannak* a régén és jól megcsinált kőparton. Ez a rogyás az évekkal együtt *nagyobbodik* s egyszer majd egy hatalmas áradás neki fekszik az alappal majd nem bíró köveknek. Kő, kő után fog a megáradt folyóba gurulni s 25—30 ezer forint kell egy új kőpart emeléséhez. Az ellenben van egy lejáró a vámház mellett. Ott van nagy terület a hó lerakásához. A nap melege idefekszik. Elolvad. Ha pedig gyors áradás jönne? Azt talán csak tudni fogja a leggyaralóbb mérnök is, hogy áradás a havat felemeli, magával ragadja. A kocsisok, napszamosok nem hibásak. Azok oda hordják a havat a hova parancsolva van. Az a hibás, a ki ezt a parancsot kiadta. — A közönség megbotránkozva nézi a munkát s látja, hogy mi fog elbből bekövetkezni. Nem is késik hangot adni ama nézetének, hogy ez intézkedésben a tudatlanság, vagy pedig a rosszakarat viszi a fő szerepet.

* **Igazi karácsonyi ajándék.** Akármilyen gyarló kézi festmény, legalább százszor értéke sebb, mint a legszebb nyomat. Ez bizonyos. Jó kézi festmény, pedig igazi érték és ritka is, mert vidéken nehéz hozzá jutni. Most jó alkalom van rá. A fő-utcán látható két szép festmény: Jézus az Olajfák hegyén és a Monte Pinczió kapuczinus-zárdában levő eredeti után festett feszület, egyenkint 40 frtért megvásárolható e s vásár által egy lengyel festőn is segíthetünk. Ajánljuk e képet megtekintését olvasóinknak.

* **Somogyi könyvtára.** Mostanában divat Nagyváradon a közvéleményt *Somogyi* Károly, a megválasztott nagyváradai szinigazgató ellen uszítani. Különösen szemet szur az 55,000 frtos könyvtár s egy bizottsági tag, — nevé nem említjük ismét, — a szólásszabadság révén azt mondta a legutóbbi közgyűlésen, hogy ebben a könyvtárban a Peleskei nótárius 5000 frttal szerepel. A *P. H.* tovább fonja a gondolatot tegnapi számában és vicczel, vagyis azt mondja, hogy ha minden mű 5000 frttal szerepel, úgy az a fatális könyvtár 11 kötetből áll. Szegény Peleskei nótárius s néhai való jó Gaál József, ki a kancellária asztalán fabrikálta vala össze lopva az ékes, dörgedelmes vicczes párbeszédet, talán sohasem láttak vala, egy csomóban soha 5000 frtot. S ba láttak vala bizonyára elkialthatta volna magát Gaál József a kancellista:

— Ujhé! Hány kötetet kell még ezért scribálni.

De valójában nem történt vele ez a szerencse, hanem az ország első műintézetétől zsebre vágott néhány pengő forintokat. Az ezresek bizony nem nagyon röpködnek a mai modern korban sem s a szinműirók teljesen bele vannak nyugodva a *sűrűbb garas* elvébe és pár száz forintért készek egyre másra odaadni szellemi termékeiket.

* **A spiritizmus örültje.** A fővárosból írják: *Wendisch* Fülöp könyvelőt, kin üldözési mánia vett erőt, tegnap beszállították az emlebeteg kórházába. A fiatal ember az utóbbi időben sokat foglalkozott spiritizmussal, sok szeszön vett részt és föltétlenül hitt a szellemekben. De szörnyen ideges lett, félt egyedül egy szobában maradni és utóvégre kitört rajta az üldözési mánia. Egyre attól retteg, hogy a szellemek meg akarják fojtani.

* **Lovarda Nagyváradon.** A Henry czirkusz-igazgató által a Nagypiaczon épített bódé nemsokára ismét benépesül. Pár nap mulva egy nagyobb czirkusz-társulat érkezik Nagyváradra. A rendőrkapitányi hivataltól már megkapta az előadások tartására az engedélyt. Szombaton, december hó 23-án este tartja első előadását *Hüttemann* Gusztáv műlovar-társulata, mely jelenleg Marosvásárhelyen tart előadásokat. A társulat elsőrangú s valószínűleg olyan pártolásban fog Nagyváradon részeseülni, mint a Henry társulata. *Hüttemann* Gusztáv

kiváló szakember; boldog emlékü királynénk nyug. főlovászmestere s több kitüntetés tulajdonosa, így bírja a korona arany érdemkeresztet, a szerb kir. korona arany érdemét, a török Medjidie-rend II. osztályát. Társulata 80 személyből áll, 33 lóval.

* **Az új postabélyegek.** 1900 január 1-én, a korona-érték életbeléptetésével új levélbélyegek is kerülnek forgalomba. Ugy a fillér-, mint a koronaértékű jegyek, nemkülönben a hírlapjegy vékony, fehér, vízjegyes papíron tipografiai uton állítatnak elő. Színe nézve az 1 filléres értékű szürke, a 2 filléres sárga, a 3 filléres narancssárga, a 4 filléres ibolya, az 5 filléres zöld, a 6 filléres vörösbarna, a 10 filléres piros, a 25 filléres kék, a 30 filléres téglavörös, az 50 filléres bronzvörös, a 60 filléres sárgászöld, az egy korona bronzvörös, a 3 korona kékeszöld s a hírlapjegy — mint eddig — narancssárga színű. Az értékű jegyek a m. kir. allamnyomdában félív nagyságu papírlapokon készülnek, úgy, hogy egy lap 10 vízszintes és 10 függélyes sorban összesen 100 darab jegyet tartalmaz. Az egyes lapok mind a négy oldalon enyvezett, keskeny papírszéllel s minden vízszintes, illetve függélyes sor végén értékszámval vannak ellátva. Saját érdekében áll mindenkinek, hogy a posta-, távirda- és távbeszélő igénybevételénél a törvény életbeléptetése napjától kezdve a 3-ik pontban jelzett esetek kivételével kizárólag a koronaértéket használja, minthogy az ennek elmulasztásából netán felmerülő károkért a posta-, és távbeszélő-intézet nem szavatol.

* **A könn. üvérűek szórakozása.** A könynyelmű ledérség és arczpíró élvezetek után sóvárgó könnyüvéru ifju és vén embereknek napi találkozó helye egy idő óta a Sas étterme, hol egy daltársulatnak gunyolt zénger-trupp tartja ez idő szerint esténként és éjjelenként előadásait. Az előadások a legtöbbször olyan botrányok mellett folynak, amit másutt rendőri felügyelet mellett nem tűrnének. Ezen botrányok megszüntetésére nem talál módot a főkapitány?!

* **Locs-pocs.** A téli hideg idő eltűnt s a jókedvű idő bőven ontja a hideg zuhanyt a sétálóknak nyakába. Locs-locs mindenütt, az elegáns lakcipők és a lyukastalpu bocskorok nagy veszedelmére. Ugy kiderült a nap a minapi dermesztő hidegek, után, mintha a versiró urakat már előre készíteni akarná az üde tavasz báj-lehelletéhez, de hejh az még messze-messze van, addig sokat lehet merengeni az ibolyáról. Előbb még s karácsonyfák szezonja jön el. Már a piacon fenyves kezd emelkedni s az ember szíve megdobban, ha eszébe jut, mennyi kedves kis gyermeket fog megörvendeztetni az a szép zöld erdő, ha majd az anygalkák megrakják aranyos dióval, ezüst lánczcal, ezer meg ezer csillogó-villogó, szemkápráztató pompával ragyogó ajándékkal, melyet mind a Jézuska küldött.

* **Hatvanezer forint a Dunában.** Az óbudai kikötőben most nagy készülődéseket tesznek, hogy kiemeljék a Dunából a Szohner Károly tulajdonát képező, Szent Pál nevű uszályhajót, a mely még e hó 13-án, vontatás közben léket kapott és elsüllyedt. A jégtáblák neki döntötték a gabonával megrakott hajót a Margithid egyik pillérének és a Szent Pál oly rohamosan telt meg vízzel, hogy csak nagynehezen lehetett bevontatni az óbudai kikötőbe, a hol aztán a hajó hamarosan elsüllyedt. Remélik, hogy a hajót néhány nap alatt sikerül kiemelni a vízből. A kár igen nagy, mert a hajó tizenöt ezer forintba került, a rajta levő nagymennyiségű gabonának az értéke pedig negyvenöt ezer forint. A hajó biztosítva volt.

* **Előkelő nős emberek** roppant türelmetlen éjszakákat töltenek most el. S pedig a legmoralisabb okoknál fogva. Lidércnyomáshoz hasonló módon nehezedik még a legszegényebbre is az aggodalmas kérdés: Mit vásárolok feleségemnek karácsonyra? Példáink vannak, hogy egy ünnepnaphoz való meglepetés vigjátéka nagyon is nagy tragédiai jelenettel végződött. Ezért az elővigyázat és okosságnak megfontolás nyújtatik. Fülkarika talán? Ilyeneket csak az anyós asszony vásárolhat. Egy órát? Ezt mult évben kapta. Selymet egy ruhára? Igen, ha izlését eltalálnám! Ez ideit ugyan. — Egy téli kalapot? Talán azért, hogy a szobaleányának ajándékozza, mint két évvel ezelőtt? Egy ebédlő készletet? No akkor az embernek nem volna más dolga, mint a pótlásokat előteremteni. Aha, egy szőnyeget! Igen, ha a valódi és imitált perzsaik most karácsony előtt még egyszer oly drágák nem volnának, mint két hónappal később. A sajnálatra Ióme férj végre bölcsességének végpontján megáll s nem talál kitérőt. Ugyan tisztelt uram, ne törje tovább a fejét s engedje át e gondot a sorsnak! Tegye lehetővé kedves nejének, hogy mind a fent elősorolt kincseket s még többet megkaphasson. Vásároljon neki egy sorsjegyet! Vagy többet is. Természetesen a *budapesti poliklinika nagy jótékonyági sorsjegyekből*, melyek által k. nejét azon helyzetbe juttatja, hogy egy és ugyanazon sorsjeggyel 6 főnyereményt 200,000 korona összértékben, szóval kétszázezer koronát nyerhet. S mily olcsón szabadul meg gondjától. Hisz' egy sorsjegyek az ára, mely mind a hat huzáson utánfizetés nélkül játszik s mindenütt kapható csak egy korona. Még egyet jegyzünk meg. Ha eme örömteljes ajándéknapokon udvarias férjes asszonyok is léteznének — tanácsunk jó, a tisztelt Hölgyeknek sem szolgálhatunk jobbal.

x **Összes raktáron levő cikkek** u m.: Kalapok, cylinderek, sapkák, férfi, női és gyermek *carlsbadi* cipők, galosnik, posztó cipők, halina csizmák, keztük, harisnyák, fehérneműk, nyakkendők, valódi Benger-féle Jäger alsók, kötött és szövött árúk stb. **tényleg leszállított árban csakis Fábry Testvéreknél, Nagyvárad fő-utca és zöldfa-utca elején.**

Sógor-gyilkos.

— Saját tudósítónktól. —

A mult év szeptember 14-én véres családi dráma játszódott le *Bereg-Böszörmény* községben.

Két sógornak évek óta tartó ellenséges viszonyát fejezte be az a tizenégy kis szuras, amelylyel az egyik veszekedő sógor kioltotta a másiknak az életét.

Ezzel az ügygyel foglalkozott a nagyváradai törvényszék tegnap másodizben.

Esztendő óta a lehető legellenségesebb viszonyban élt egymással *Vig* Sándor és *Tordai* János, akik sógorok voltak. S épen az volt a főoka a viszálynak.

Vig és Tordai egy házból nőültek, így lettek sógorok. Az apósuk gazdag ember volt s mind a kettő azt hitte, hogy szép hozományt kap a feleségével.

Amig az apósuk élt nem volt semmi baj sem, csak az após halála után tört ki a harc és pedig az örökségen.

Az após ugyanis nem egyforma arányban hagyta gyermekeire a vagyont, hanem háromnegyedrészt *Vig* Sándornak hagyta s csak az egynegyedét *Tordainak*.

Ettől az időtől kezdve halálos ellenségek lettek, mindent elkövettek, amivel egymásnak bosszúságot, vagy kellemetlenséget okozhattak.

Évekig folyt ez az áldatlan küzdelem s véget is csak akkor ért, amikor Vig végre is megunt a dolgot s a mult év szeptember 14-én *tizenégy* késszurással megölte *Tordai* Jánost.

A véres tett elkövetése után Vig önként jelentkezett a rendőrségen.

Ezt az ügyet már egy ízben tárgyalta a törvényszék s a vádlottat tíz esztendei fegyházra ítélte, azonban ezt az ítéletet a tábla feloldotta s pótlásokat rendelt el.

A pótlások során újabb adatok merültek fel, amelyek terhelőek voltak Vig Sándor tizenhat éves fiára, Lajosra s így őt is vád alá helyezték.

Tegnap tartották meg másodizben a tárgyalást Nagy József törvényszéki bíró elnökleite alatt. A tanács tagjai voltak: Grám Sándor és Baróthy Pál törvényszéki bírák.

A vádhatóságot az új kir. alügyész, dr. Gáli Bálint képviselte, míg a vádlottat Hegyesi Márton jeles védőügyvéd védte.

A kir. törvényszék Vig Sándort 10 évi fegyházra ítélte, míg fiát, Vig Lajost fölmentette.

IRODALOM.

Fehér Könyv. Ily ezimen Bródy Sándor jeles fővárosi író havi folyóirat felét indított meg, melynek egyedüli írója, szerkesztője ő maga s tisztán az ő gondolatait fogja tartalmazni. Az első kötet külsőleg csinos, belsőleg magán viseli Bródy Sándor jeles tollát és írói tehetségét, no meg rajongását a liberáliszmus iránt és gyűlöletét minden iránt, *ami csak katolikus*. No deez most divat és így Bródy Sándor is egészen jól teszi, ha uszik az árral, mert csak gy látja hasznát a Fehér Könyvnek. A kötet megjelenik minden hó elején. Ára diszkötésben 1 frt. füzve 80 kr. A szerző sajátja. (Bpest. Lövölde-tér 3. sz.)

TANUGY.

Az iparosok szakoktatása. Az iparosok segédek továbbképző tanfolyamának faipari csoportján a 5-ik előadás ma (vasárnap) fog megtartatni. D. e. 8-11-ig szakrajzolás gyakorlattal lesznek a hallgatók elfoglalva, melyen a felvilágító üveg ajtók tervezése és rajzolása nyer befejezést. 11-12-ig az alaktani előadás fog megtartatni, melyen a párkányelemek alkalmazása az egyszerű főpárkányoknál fogja a fejtegetés tárgyát képezni. Az előadásról sokszorosított jegyzetek osztatnak ki a hallgatók között.

Igazságszolgáltatás.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 3523 G. Szabó Sándor nyilvános becsületsértés — részben megv.
 3524. Szurdás Mihály becsületsértés — helyhen hagyve.
 3527 Varga Mihály lopás s más büntetendő cselekmény — részben megváltoztatva.
 3539 Szücs Mária család — helyben hagyva.
 4215 Szücs Mária család — részben megváltoztatva.
 3543 Lezó Mitru gondatlanságból okozott tesd sértés — helyben hagyva.
 3560 Id. Kun József testisértés — részben megváltoztatva.
 3561 Ländler Sámuel család — részben megváltoztatva.
 3562 Molnár János halált ok. testisértés — részben megváltoztatva.
 3501 Kovács Mihály és társa jogtalan elsa-játítás — helyben hagyva.
 2502 Pintér Tivadar rágalmozás — rendelet.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Írta: *Fernand-Hue.*

25

Franziából fordította — *Ó.*

— A kisasszonyt és uraságot már volt szerencsém Pretóriában is láthatni — szolt Margithoz és Györgyhöz fordulva. De engedjék meg hölgyeim, folytatá, hogy magamat bemutatam: *Dover Vilmos* vagyok Londonból.

Csakhamar a társaság megindult a missiótelep felé. Utközben *Dover Margithoz* közeledett s halkan mondta:

— Áldom a szerencsés véletlent, mely engem ebbe az irányba vezetett, hogy nagysáddal találkozhattam.

Margit nem felelt, hanem haját *Price-né* karjába öltötte és hazáig nem távozott el tőle. A misszionárius igen szívélyesen fogadta az angolt, ki neki földije volt. Parr sokkal hidegben viselkedett irányában. Ekkor jött Péter a puskákkal. A fegyverek láttára *Dover* megszólalt:

— Önök vadászok, uram? Így hát kétszerezsen szerencsés vagyok, hogy önökkel találkoztam. mert én is vadászni jöttem e tájra.

Azután elmondta, hogy nagyon unatkozván otthon, elindult bejárni a világot. Már beutazta Európát és Amerikát, most Afrikára került a sor, hol *Port-Natalon* és *Pretórián* át most elindult a belvidékre vadászgatni.

Még aznap Györggyel és a parancsnokkal elmentek vadászni és sikerült néhány fogolyt elejteniök. Hazafelé menet Péter, ki György mellett kissé hátrább haladt, megszólalt:

— No ez az ur sem látszik nekem alkalmasnak arra, hogy elefántokat és oroszlanokat lőjjön.

— Az igaz, sok nyulat elhibázott.

— Különben lehet, hogy az elefántot majd jobban eltalálja, az valámmal nagyobb.

Beszélgetés közben a parancsnok egyre szeretetreméltóbbnak találta *Dover*t, sőt örült hogy *Ferencz* visszatérteig ily vidám társa lesz. A naponkénti vadászatok azonban csak közepes élvezetet nyújtottak neki, úgy, hogy gyakran nem is ment el, hanem otthon maradt. Érthető örömmel fogadta tehát *Dover*nek azon indítványát, hogy egy vadászattal egybekötött halász-kirándulást tegyenek azon tóhoz, melyről a misszionárius említést tett.

A következő napot az előkészületek foglalták el. *Price* ur beszerezte az élelmiszereket és a halász eszközöket is. A kirándulást három napra tervezték, rész vett benne a férfiakon kívül Margit is. Vezetőkül és teherhordókul felfogadtak három négert.

Reggel korán utnak indultak. Az ut nem volt fárasztó s a pihenőket leszámítva egész nap haladtak. Késő délután egy hegyről megpillantották a völgyben fekvő nagy, hoszúkás, tó kék tükrét.

— Különös, hogy e tónak nincs lefolyása jegyzé meg Parr. Valószínűleg igen szegény források táplálják s a nap heve is elég arra, hogy a túlradástól megóvja a tavat.

Miután kellőleg megszemléltek a kis tengerszemet egy kisebb sík helyen tábort ütöttek vagy husz méternyire a völgy felett. A tavat buja növényzet vette körül, egy oldalt kivéve, hol kopár naptól leperzselt sziklák meredtek az égnek.

Besötétedett. Péter vacsorát készített, utána a vadászok megindultak egy kis körutat tenni a vidéken. Margit a tűz mellett maradt, míg Péter sátrat vert számára.

Égyszerre egy lövés zaja verte fel a vidék csendjét. Péter Margithoz fordult:

— A parancsnok ur lőtt, ismerem a fegyvere hangját.

Nemsokára *Dover* megjelent a tűznél, fegyverét a sziklához támasztotta.

— Bizony én visszajöttem. A kapitány lőtt egy antilopot, de ezzel egy pár órára elzavarta a vadakat. Jobb lesz, ha lefekszem.

— Ugy látszik, nem sok türelemmel rendelkezik, pedig hallottam, hogy egy kitarító vadász éjjeleken át képes lesben állani, a nélkül, hogy vadat látna.

— Bennem a vadász nem ölte meg a gentlemant s én a világ minden puskájáért és vadjáért sem cserélnék el egy órát, melyet az ön társaságában tölthetek.

Margitot, ki utóvégre is amerikai leány volt, nem lepte meg a kissé merész udvarlás. Mosolygott és felelte:

— Nagyrabecsülése rendkívül hizeleg nekem.

— Rosszul magyarázza szavaimat kisasszony, vagy én fejeztem ki magamat rosszul.

— Tehát bókot akar mondani?

— Nem, én csak igazat beszélek. Utóvégre is hiába igyekezném eltitkolni, hogy én igen középserű vadász vagyok.

— Óh azt hallottam már mástól is.

— Nem is vadászni jöttem én ide, hanem . . .

— Hanem, hogy ezt az igen érdekes országot meglátogassa, szakította félbe malicziózan Margit.

— Biztosítom, hogy igen közönyös rám nézve ez az ország.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A helyzet tisztázása.

Budapest, decz 16. (Saj. tud. táv.) *Szell Kálmán* miniszterelnök háromnegyed 2 órakor Bécsbe utazott az átutalás ügyében. Itt határozottan ki fogja jelenteni, hogy az átutalás 1900 jan. 1-én okvetlen életbe fog lépni. Rendbehozzák a delegáció legközelebbi tárgyalásának idejét is.

Zola atyja és Henry.

Páris, december 16. A *Figaró* jelentése szerint a francia hadügyminisztérium konstátálta, hogy *Henry* ezredes volt a szerzője azoknak a közleményeknek, a melyeket *Judet Zola* atyjáról közölt. *Gallifet* hadügyminiszter a vizsgálat eredményét közölte *Zolával*, de *Henry* nem nevezte meg, hanem csak megjegyezte, hogy a bűnös tiszt már meghalt, tehát a vizsgálat eredményének nem lehetnek további következményei. (M. T. I.)

Nagy havazás.

Bécs, decz. 16. (Saj. tud. táv.) Tegnap este óta Bécsben a hó sűrű pelyhekben hull szakadatlanul. A havazás az egész környéken óriási.

A bolgár szobranyeból.

Szófia, decz. 16. *Ferdinánd* fejedelem, a ki ma reggel ideérkezett *Euxinogradból*, a szobranye küldöttségét fogadta, a mely a trónbeszédre való válaszfólirotot adta át a fejedelemnek.

A szobranye megkezdte a költségvetés általános tárgyalását (M. T. I.)

Uj kormány Peruban

Lima, decz. 16. Az új kabinet következőkép alakult meg: *Riva Agucro* elnökség és külügy, *Romoro* igazságügy, *Be-laundo* pénzügy, *Villarde* hadügy és *Zegarra* közmunkaügy. (M. T. I.)

Elnökválasztás az Egyesült-Államokban.

Washington, decz. 16. A republikánus bizottság tegnap értekezletet tartott és elhatározta, hogy a konventnek 1900. június 19-én össze kell ülnie az elnök és alelnök választására való jelölések végett. (M. T. I.)

NYILTTER.

Gyászjelentés.

Mélyen elszomorodott szívvvel jelentik alólirottak a szeretett fiu, hü testvér és önfeláldozó rokon

DR. LÖWY RÓBERTNEK

Teszlicsen városában (Bosznia) hirtelen bekövetkezett halálát. A drága halott hült tetemei Bécsbe szállítatnak s a családi sirboltba örök nyugalomra helyeztetnek.

Béke poraira!

Löwy Berta sz. Langor.
mint anya.

Löwy Ignác, Löwy Miksa,
Löwy Gusztáv, Löwy Zdenkó.
Löwy Arthur,
fivéréi.

Aláírási felhívás.

Fethivjuk mindazokat, kik a »Filléres Takarékos és segélyszövetkezet« II. évtársulatába belépni kívánnak, hogy üzlet-rész jegyzés céljából a szövetkezet helyiségében (Leszámitoló és Jelzálogbank helyisége, Lévy palota) lehetőleg mielőbb megjelenésükre sziveskedjenek. Egy üzlet-rész: hetenként kötelezőleg befizetendő 20 fillér.

Vidékiek, ha levelező lapon bejelentik, hogy hány üzlet-részszel lépnek be tagokul, postafordultával megkapják a checklapokat, amivel teljesen díjtalanul eszközölhetik a belizetéseket.

A II. évtársulat befizetési napjai: Kedd d. u. 3—5-ig és Péntek d. u. 3—5-ig.

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egylet gyűlése.

A Biharmegyei Gazdasági Egylet igazgató-választmányja f. hó 20-án, azaz szerdán d. u. 3 órakor Nagyváradon, a megyeház nagytermében gyűlést tart, melyre a választmányi tagok meghívotnak.

Tárgyak:

1. Földmivelésügyi miniszter »Utmutatás a must és a bor okszerű kezelésére« című népies munka 1 példányát megküldi.
2. Földmivelésügyi miniszter értesíti az egyletet, hogy a komádi-i minta-gazdaságot engedélyezi.
3. Földmivelésügyi miniszter 1899-ről a világ gabona terméséről kiadott füzetét megküldi.
4. Gazdasági egyletek orsz. szövetsége meghívja az egyletet a szövetségi nagygyűlésre.
5. Magyar mezőgazdasági muzeum felkéri az egyletet, hogy minden kiadmányából küldjön fel egy példányt.
6. Belényesi közbirtokosság a megyei állat-tenyésztési szabályrendelet megváltoztatása iránt indított mozgalomhoz hozzájárul.
7. Nagyváradon 1902-ben rendezendő kiállítás tárgyában.
8. Hreblay Emil a baromfitenyésztésről írt füzetkijét ajánlja.
9. Serbán országos tejgazdasági felügyelő munkáit ajánlja.
10. Wertheimstein Alfréd lótenyésztés-bizottsági elnök előterjesztése a kerületi állattenyésztés-

tési felügyelőség működési körének kiterjesztése iránt.

11. Előterjesztés a vármegyében rendezendő népies előadásokról.
12. Lóverseny rendező bizottság bejelenti, hogy versenyegyletet alakított.
13. Jelentés a Nagyváradon megtartott lótenyésztési jutalmak kiadásáról.
14. Netani indítványok.

Nagyvárad, 1899. december 10.

Szabó József,
egyleti elnök.

Nagyváradon hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradon 1899. decz. hó 12-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Marha ártáblázat 1899. december 12-ről.
Egy pár első rendű jármás ökör 310—340, egy pár másodrendű jármás ökör 240—290, egy pár harmadrendű jármás ökör 130—230, 1 drbfejős tehén 50—110. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 75—96. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 55—78, 1 drb. veres borju 11—19, 1 drb. fél éves borju 18—23, 1 drb egy éves borju 24—34, két éves borju 33—66, 1 drb hizott sertés 37—60, 1 pár fél éves 15—18 1 pár egy éves sertés 25—34, 1 pár két éves sertés 38—58, egy drb igásló 60—110, 1 pár ökörbőr 17—22, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár bojubőr 5—8, 1 pár lóbőr 5—10.

Forgalmi kimutatás 1899. évi december 12-ről. Tiszta buza körülbelül 1100 hltr, kétszeres buza 300 hltr, rozs 500 hltr, árpa 180 hltr, zab 350 hltr, tengeri 1400 hltr, burgonya 600 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 480 drb, félhizott 550, sovány 200, süldő 350, malac: 440, hizott marha 36, jármás ökör 990, fejős tehén 640, borju 500, bivaly 23, juh és kecske 40, ló 1176.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, december 16.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	368.80
Magyar hitel	372.75
Allamvasut	339.—
Rimamurányi	332.—
Magyar jelzálog	188.50
Salgótarjáni	341.—
Wagon-kölcsön	623.—

Határidők.

Budapest, december 16.

Gabona. Gyenge.	
Buza októberre	7.97
Buza áprilásra	7.89
Új tengeri	4.99
Rozs okt.	6.46
Zab okt.	5.06
Káposzta, r. p. ce, aug.	—

Bécs, december 16.

Érték. Javult.	
Osztr. hitel	375.—
Magyar hitel	373.70
Allamvasut	325.50

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. december 16-én.

Magyar aranyjárdék 4%	115.75
Magyar koronajárdék	94.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,0%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	118.—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	94.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.75
Horváth-szlavón földterhermentési kötvény	94.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	159.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	137.25
Osztrák járadék papírban	98.40
Osztrák járadék ezüstben	98.20
Osztrák járadék aranyban	116.25
Osztrák korona járadék	99.25
Osztrák államsorsjegyek	137.—
Osztrák magyar bankrészevény	906.—
Magyar hitelbankrészevény	374.—
Osztrák hitelintézeti részevény	373.30
Párisi vista	323.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	121.10
Németbirodalmi márka	9.50
London vista	47.90
20 márkás arany	11.80

A szarokszótárról felül

Dr. VUCSKICS GYULA.

1770/1899 számához.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1899 évi V. I. 1652 számú végzésével Dr. Vladimir Srb ügyvéd által képviselt Trink Moricz felperes részére Hevesi A. alperes ellen 35 frt. 46 kr. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 1477 frtra becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amenynyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Kossuth Lajos utca 3 sz. házban leendő megtartására határidőül 1899 évi december hó 30 napján délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, üzleti berendezések, áruczikkék s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1899 évi december hó 4 napján.

Csathó Jenő
kir. bir. végrehajtó.

Tűzifát

házhöz szállítva adunk:

- 1. Waggon 20 mtr. hasábfát 50 frt.
- 1. ' 20 mtr. gömbölyűfát 44 frt.

Kisebb mennyiségben:

- 1. mtr. hasábfát 2 frt 60 kr.
- 1. mtr. gömbölyűfát 2 frt 30 kr.

apróra vágott tűzifára megrendelést elfogadunk, megrendelések telefonon eszközölhetők

Friss és Gross

fakereskedők

Nagyvárad fa-füzes 5' sz. telefon 36 sz.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebb-bertékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”,
V-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1900. január 3-án nyitja meg 5-ik évtársulatát, mely 156 héten át, vagyis 1902. év végéig tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket *s minden üzletrész után hetenként 10 kr. (20 fillér) fizetendő.* A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékossgot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyereséget hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 4% részét 6%-os kamattal mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai cheque lapok után teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr. (10 fillér) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Ezen évtársulat befizetései hetenként háromszor és pedig:

vasárnap délelőtt . . . 9—11 óráig,
szerdán délután . . . 3—5 >
pénteken délután . . . 3—5 >

teljesíthetők s tisztelettel kérjük mindazokat kik ezen 5-ik évtársulatunkba tagul be akarnak lépni, hogy a felvétel iránt *intézési helyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. szám)* mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1899. október hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”
igazgatósága.

A szövetkezetnek ez időszerint mintegy 2000

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidlinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a **gáz-coaks** mert a súlyosabb és ezáltal drágább melle coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltek meg a coaks, akkor **métermázsánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a coaks vásárlásánál, amennyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.**

Nagyvárad 1899 december hó

Nagyvárad légszeszgyár
Az igazgatóság.

Fontos minden italmérőnek!

Az új italmérési törvény értelmében minden kimérő korlátlanul adhat el szeszest italokat anélkül, hogy a fogyasztott mennyiség után külön adót fizetne. Felhívjuk ennél fogva a t. **italmérőket**, miszerint üzletünket az újév beálltával a módosított új italmérési törvény alapján

kis üsti pálinka-főzdével

rendeztük be, ezért azon helyzetben vagyunk, hogy tiszta kezelésű **szilva, seprő, törköly és borovicskát**

S A J Á T F O Z D É N K B Ő L.

minden versenyt kizárva a legjutányosabban szolgálhatunk.

Ajánljuk továbbá **rum készítéshez a kétszer finomított alkoholt** a hozzávaló Legzalmatosabb **Rumesszenciát** és **Rumaromat** legolcsóbb áron.

Ajánlunk továbbá természetes ó- és ujbort, melyet felelősség mellett adunk el. **Mindennemű pálinka fajok jutányosan nagyban lesznek elárusítva.**

G R Ó S Z A L B E R T és F I A,

rum- és likőr-gyár

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Nagy karácsonyi és újévi kiállítás!

Bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét a rendkívüli és szakértelemmel rendezett

újévi és karácsonyi kiállításomra

felhívni.

Olcsó árak! Gyermekjátékok óriási választékban. Nagyban és kicsinyben!

HEVESI A.

Nagy verseny áruháza Nagyváradon,
Kossuth-Lajos-utca (Mezey-ház).

Gyermek székek, illatszerek és pipere cikkek, zenélő albumok, varró eszközök, pénz-tárczák, dohány és szivarozó készletek, valódi majolika asztalkák, haj- ruha- és fogkefe, velencei dísz szoba tükrök, dohányzó és szivarozó bambusz asztalkák, mindennemű társasjátékok, dominók, sakjátékok, mikulások, valódi rabok által kötött harisnyák és alsó ingek nagy választéka, dus választék férfi- leány- és gyermek kész ruhákban, különlegességek férfi ing, galler, kézelő és nyakkendőkben, kalapok, cipők, téli sapkák, valódi prágai keztyűk, reform székek, séta botok, eső ernyők, női bluesok, női és gyermek kötök minden színben és nagyságban.

Nagy karácsonyi és újévi kiállítás!

Felül minden végkiarústást.

A legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás nagyban és kicsinyben.

Belépési felhívás

A biharmegyei korona-takarék és hitel-szövetkezet

1900. január 1-én új évtársulatot kezd, mely tart 1902. december 31-ig.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg a három év leteltével a reá eső kamat és nyereséggel együtt vissza. Egy és ugyanazon tag több részjegyet is jegyezhet; a belépés alkalmával minden részjegy után 20 fillér fizetendő.

Vidéki tagok a heti befizetéseket posta cheque által teljesíthetik.

A szövetkezet célja a takarékoság előmozdítása, illetve tőke gyűjtés; célja továbbá tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan, olcsó kölcsönhöz juthassanak nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon túl is.

A most végződő évtársulat megmutatta, hogy szövetkezetünk igen széperedménnyel működött: tagjai ugyanis befektetett tőkéjük után a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek. A szövetkezet helyisége a

Biharmegyei Takarékpénztár üzlethelyiségében

van, Kossuth-utca 19/20. szám alatt, hol jegyzések már most eszközölhetők.

Felhívjuk tehát mindazokat, kik a szövetkezetbe belépni óhajtanak, hogy jegyzéseiket a nevezett helyen mielőbb megtenni sziveskedjenek, ugyanott a szövetkezet alapszabályai nyomtatott példányban is rendelkezésre állanak.

Nagyváradon, 1899. november hó 2-án.

Tisztelettel: 1-12.

BIHARMEGYEI KORONA-TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET IGAZGATÓSÁGA.

Legszebb faj
csemege-szőlő!

Legnemesebb faj
Alma és Körte.

Tirol maróni

kilója 20 kr.

Czitrom és Narancs.

1 láda, 300 drb 4 frt 50 kr.

6 darab 10 krajczár.

Ajánlom még tisztán kezelt, természetes

hegyi boraimat

a következő előnyös árban:

Asztali ó-bor, literje	— — —	32 kr
Magyarádi új-bor, literje	— — —	36 kr
Magyarádi ó-bor	— — —	40 kr
Magyarádi pecsenye-bor, literje	— — —	50 kr
Asztali veres-bor, literje	— — —	44 kr
Ménesi veres-bor	— — —	64 kr

100 lit. kit. asztali ó-bor 23 és 24 frt.

Mindenemü üvegelt csemege és aszúborok a legolcsóbb árban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek, helyben pedig házhoz szállítanak.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NÁNDOR,
Nagyvárad, N.-Körös-utca, Mertz-ház
Telefon-összeköttetés. 134. szám.

Nagy karácsonyi és újévi vásár!

Miderek
dus választékban!

Bátorkodom a n. é. közönség
becses figyelmét jól berendezett

Miderek
dus választékban!

Központi Bazar

raktáromra

felhívni, a hol a küszöben levő karácsonyi és újévi ünnepek alkalmára a legolcsóbb és legezészerűbb alkalmi tárgyak beszerezhetők, a miről mindenki egy csekély próbavásárlás után meggyőződést szerezhet. Kiváló tisztelettel

FRID SALAMON Központi Bazárja

Nagyvárad, Bémer-tér.

Dus választék: illatszerek és piperecikkek, zenélő albumok, varróeszközök, pénztárczák, szivar- és dohánykészletek, valódi majolika díszlámpák, haj-, ruha- és fogkefék, társasjátékok, gyufa- és gyertyatartók, sítábotok, eső-ernyők, majolika és nickel torta-platák.

Nagy választék mindennemü rabok által kötött harisnyák, alsó ingek, férfi inggallér, kézelő, női kötények minden színben és nagyságban stb.

Gyermekjátékok központja

Gyermek játékkocsik
bábokkal.

Gyermekjátékok központja

Nagy karácsonyi és újévi vásár!

Legfinomabb Czukorkák Karácsonyra!

Telefon 249.

Van szerencsénk a nagyérdemü közönség szives tudomására hozni miszerint

fűszer-, gyarmat-áru, festék-, anyag-, bor- és ásványviz-kereskedésünket

az idény alkalmával a legkitünőbb chinai és orosz theákkal valódi amaikai, cuba, portorico és brazilai rumokkal, francia és a legkedveltebb magyar cognaccal, Francia és Magyar pezsgő valódi tőkén termelt pecsenye, asztali, dessert és gyógyborokkal, ugy a legkitünőbb liquerekkel rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a legkedveltebb theasüteményeket, csokoládék és czukorka különlegességeket. Naponta friss kassai és prágai sódar, császárhús, debreczeni kolbász, franckfurti virstli s itt még fel nem sorolt hideg felvágottak, ementhali, trappista groyer, s mindenféle dessert sajtok, déli és candirozott gyümölcsök a legkedveltebbek, kitünő zamatos cuba, gyöngy, jáva és mocca kávé nagyraktárunkat a legjutányosabb napi árak mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szives pártolását, biztosítván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásunkkal teljes meglegedését sikerülend megnyerni.

Kiváló díszelettel

Csordás Testvérek

Nagyvárad,

Szent László-tér, Takarékpénztár épület.

A legkitünőbb Theák és Rumok.

Gottschlig Agoston-féle rum lerakat.

Boraimat különös figyelmet érdemelnek!

Nagy Karácsonyi Occasió!

Egy méter
tisza selyem, ruhára
45 kr.

Egy méter
blous bársony
30 kr.

Egy vég
pamut vászon

23 méter **4** frt.

Mit vegyünk karácsonyra?

Hasznos tárgyat!

Hol vásároljunk?

Megbízható üzletben!

Egy vég **sifon**

23 méter **4** frt.

Évi zárlatunk alkalmával több cikket mélyen leszállított árban kiárusítunk; ezen rendkívüli alkalomra a nagyérdemű közönség és tisztelt vevőink szives figyelmét felhívjuk.

Számos látogatást kérve, tisztelettel

Kunz József és Társa cég
Nagyvárad, Szt. László-tér 1. sz.

Kivonat az eladásra kerülő cikkekéből.

Egy ruhára való kreton szövet 1 frt 35-től 1 frt 70-ig.
Egy ruhára való barchet szövet 1 frt 40-től 1 frt 80-ig.
Egy ruhára való divat szövet . . . 2 frttől 3 frtig.
Egy ruhára való tiszta gypju kasan . . . 3 frt 60 krig.
Egy méter ruha és blous bársony . . . 30 krtól 1 frtig.
Egy méter ruha és blous selyem 45 krtól 1 frt 20-ig.
Egy méter finom női posztó . . . 40 krtól 65 krig.
Egy méter legjobb minőségű tenisz velez . . . 20 kr.

Összes maradékok teljes elárúsítása. Egyes ágy- és asztalterítők, függönyök, szőnyeg és butorszövet maradványok mélyen leszállított árban.

Karácsonyi ajándékoknak még ajánljuk dus raktárunkat a következő cikkekben: Posztó, harász, chenille, selyem fej- és nyakkendőkben. Női blousok, nyakdiszek, kötények, szoknyák mindennemű fehérnemű, táskák. Férfi nyakkendő, ing, gallér, kézelő stb.

Egy pár fekete női
harisnya **37 kr.**

A legszebb disze a szobának egy gobelin kép.

Szép gobelin képeinkre különösen felhívjuk a n. é. közönség figyelmét.

Egy pár férfi
harisnya **30 kr.**

1 vég 23 méteres erős házi vászon 4. -
1 vég 23 méter finom házi vászon 5. -
1 finom kávé abrosz 6 csemege kendővel 1.50
1 finom tiszta czérna teríték 6 asztal kendővel 2.80
Fél tzt. tiszta czérna törülköző 1.50
Fél tzt. zsebkendő 40 krtól 60 krig
Fél tzt. vászon zsebkendő fehér és színes 75 krtól 1.25-ig
Egy női ing, szép kivitelű diszitással 90 krtól 1.50-ig

Kimaradt egyes fehér abroszok, abrosz nélküli asztal-kendők, a kirakatban megsárgult férfi és női fehérneműek mélyen leszállított árban lesznek kiárusítva.

Nagyvárad-szöllősi-gőz-sörgyár.

Maláta és jéggyár.

Bátrak vagyunk, a jégverem tulajdonosok szives figyelmébe ajánlani, hogy

jégvermek (mű-jéggel való) megtöltését

a legjutányosabb árban elfogadjunk.

Megemlítjük, hogy a mű-jég úgy tartóssága, valamint minden más tulajdonsága által a természetes jeget felülmulja, a mű-jég tiszta, egészséges ivóvizből lesz előállítva és ugye egészségi, mint élvezeti célokra felhasználható. Egyidejűleg felhívjuk a jégfogyasztó közönség szives figyelmét, hogy

jégszükségletük fedezése végett

velünk már most megállapodni sziveskedjenek,

mert a nyár folyamán a mű-jég oly nagy keresletnek örvend, hogy esetleg nem leszünk képesek minden igényt kielégíteni, megjegyezzük, hogy a jeget a lehető legjutányosabb árban bocsátjuk a n. é. közönség rendelkezésére.

Kiváló tisztelettel:

Nagyvárad-szöllősi Gőz-sörgyár.